

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ DEĞERLERE SAHİP OLMA
DÜZEYLERİ VE ÖZ YETERLİK İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HİKMET KÜBRA ATASOY

ÇANAKKALE
Ağustos, 2019

T.C.
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeyleri ve Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Hikmet Kübra ATASOY
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ABALI ÖZTÜRK

Çanakkale
Ağustos, 2019

Taahhütname

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeyleri ve Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

26./08/2019

Hikmet Kübra ATASOY

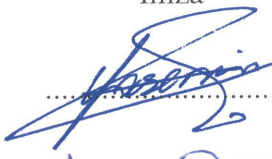

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Onay

Hikmet Kübra ATASOY tarafından hazırlanan çalışma, 26.08.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Referans No : 10180149

Akademik Unvan	Adı SOYADI	İmza	
Dr. Öğr. Üyesi	Yasemin ABALI ÖZTÜRK		Danışman
Dr. Öğr. Üyesi	Haydar DURUKAN		Üye
Doç. Dr.	Sonnur İŞİTAN		Üye

Tarih:

İmza:

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ
Enstitü Müdürü

Önsöz

“Araştırmaktan vazgeçmeyeceğiz ve araştırmamızın sonunda başladığımız yere tekrar dönecek, orayı yeniden keşfedeceğiz.”

T. S. Eliot

Yaşadığımız dünya zaman içerisinde birçok yönden farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmaların ayırt edilip yaşama empoze edilebilmesinin en sağlam yolu ise eğitimidir. Bu eğitimin ilk yılları olan okul öncesi eğitimi çocuğun sosyal gelişimi, fiziksel gelişimi, öz bakım becerileri, psikomotor gelişimi ve dil gelişimi açısından destekleyici, onu ilköğretime hazırlayan, sosyalleşmesine ve içindeki yaratıcılık potansiyelini ortaya çıkarmasına yardımcı olan süreçtir. Çocuklarda gözlemlenen ilk davranış biçimleri onlara ailelerinden gelen kalıtsal özelliklerden ve ailelerin onlara sundukları imkânlardan beslenir. Bununla birlikte çocukların hayatlarının temelini oluşturan bu dönemde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik inançları düzeyleri, sahip oldukları mesleki değerleri önem teşkil etmektedir.

Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ve öz yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın birinci bölümünde; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar, tanımlar ve alanyazın kısımlarına yer verilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde; okul öncesi eğitim, okul öncesi eğitimin önemi, okul öncesi eğitimin amaçları ve ilkeleri, değer ve mesleki değer, öz yeterlik ve mesleki öz yeterlik kısımlarına yer verilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmiştir. Araştırmanın dördüncü bölümünde; okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları düzeyine ve mesleki değerlere sahip olma düzeyine ilişkin bulgulara, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma

düzeyleri ile öz yeterlik inançları arasındaki korelasyon sonuçlarına yer verilmiştir. Araştırmanın beşinci bölümünde ise tartışma, sonuç ve öneriler kısımlarına yer verilmiştir.

Zor zamanımda elimden tutup bana yol gösteren, süreç boyunca bilgisi ile bana destek olan, yoğun temposuna rağmen beni hiçbir zaman cevapsız bırakmayan saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ABALI ÖZTÜRK'e teşekkürlerimi sunarım. Üniversite yıllarımın başından bu yana tecrübesiyle bana yol gösteren, yardımını benden hiçbir zaman esirgemeyen, bana her koşulda kol kanat geren saygıdeğer hocam Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Araştırmam boyunca desteğini benden esirgemeyen sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi Serdar ARCAGÖK'e teşekkür ederim. Tez jürimde yer alarak değerli fikirlerini benimle paylaşan kıymetli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Haydar DURUKAN ve Doç. Dr. Sonnur İŞİTAN'a teşekkürü borç bilirim. Bana her koşulda destek olan, her zaman yanımda hissettiğim sevgili dostlarıma çok teşekkür ederim. Varlığı bana güven veren ve hayattaki en büyük şansım olan kardeşim Berat ATASOY'a, bana eğitimin önemini ve gerekliliğini aşılayan, varlıkları bana güç veren ve evlatları olmaktan gurur duyduğum annem Hülya ATASOY'a ve babam Ümit ATASOY'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hikmet Kübra ATASOY

Özet

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeyleri ve Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu araştırmanın genel amacı okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ve öz yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma, betimsel bir çalışma olup nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın evreni 2018-2019 eğitim öğretim yılında Çanakkale ilinde yer alan MEB'e bağlı bağımsız anaokulları ile ilkokullar içerisinde bulunan anasınıflarında görev yapan okul öncesi öğretmenleridir. Araştırmanın örneklemini, basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 163 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu”, Tunca ve Sağlam (2012) tarafından geliştirilen 24 maddelik “Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği” ve Tepe (2011) tarafından geliştirilen 37 maddelik “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği” kullanılmıştır. Toplanan veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar; araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ve öz yeterlik inançlarının oldukça yüksek olduğu ve mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ile öz yeterlik inançları arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyine ilişkin alt boyutlarda en çok; farklılıklara saygı duyma, iş birliğine açık olma değerlerine sahip oldukları görülürken bunun yanı sıra, şiddete karşı olma ve kişisel ve toplumsal sorumluluk değerlerine daha az sahip oldukları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları düzeyine ilişkin alt boyutlarda ise kendilerini yeterli gördükleri alanların öğrenme ortamlarının

düzenlenmesi, sınıf yönetimi ve öğrenme öğretme süreci iken en yetersiz gördükleri alanların ise iletişim becerileri ve planlama olduğu araştırmadan elde edilen sonuçlar arasındadır.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi eğitimi, mesleki değer, öz yeterlik

Hikmet Kübra ATASOY

Abstract

A Study on the Relationship Between the Level of Professional Values and Self Efficacy

Beliefs of Preschool Teachers

This research examines the relationship between the level of professional values and beliefs of self-efficacy of preschool teachers. This is a descriptive study based on the survey model, one of the quantitative research methods. Participants were the preschool teachers that worked in independent kindergartens and kindergartens within primary schools affiliated to MEB in the province of Çanakkale between 2018 – 2019. 163 preschool teachers selected by simple random sampling method make up the sample of the study. The following tools were utilized to collect the data: “Personal Details Form” composed by the researcher, as well as “Teacher’s Professional Values” scale, consisting 24 items developed by Tunca and Sağlam (2012), and “Preschool Teachers’ Self-Efficacy Beliefs” scale, consisting 37 items developed by Tepe (2011). The datas were analyzed by using computers.

The study findings point that the participant preschool teachers boast a very high level of professional values and beliefs of self-efficacy, and that there is a moderate level of positive and significant relationship between the level of professional values and beliefs of self-efficacy they possess. The results showed that preschool teachers possessed the professional values “respect for diversity” and “openness to cooperation” the most, while they seemed to esteem “standing up to violence” and “personal and social” values the least. Also, regarding their beliefs of self-efficacy, preschool teachers seemed to consider themselves sufficient in “regulating learning environments”, “classroom management”, and “learning – teaching process”, while they considered themselves insufficient in their “communication skills” and “planning”.

Key Words: preschool education, professional values, self-efficacy

İçindekiler

Taahhütname	i
Onay	ii
Önsöz.....	iii
Özet	v
Abstract	vii
İçindekiler.....	viii
Tablolar Listesi.....	xii
Kısaltmalar Listesi.....	xvii
Bölüm I: Giriş.....	1
Problem Durumu	3
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi	4
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9
Varsayımlar	9
Tanımlar.....	9
Alanyazın.....	10
Mesleki değerler ile ilgili yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalar.	10
Öz yeterlik inancı ile ilgili yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalar.....	14
Bölüm II: Kavramsal Çerçeve.....	17
Okul Öncesi Eğitim	17

Okul Öncesi Eğitimin Önemi	18
Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	19
Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri.....	20
Değer ve Mesleki Değerler	21
Değer.....	21
Öğretmenlik mesleği değerleri.....	23
Öz Yeterlik ve Mesleki Öz Yeterlik	25
Öz yeterlik.....	25
Öğretmen öz yeterliği.....	26
Bölüm III: Yöntem	28
Araştırmanın Modeli.....	28
Evren ve Örneklem	28
Veri Toplama Araçları.....	30
Verilerin Toplanması	32
Verilerin Analizi	32
Bölüm IV: Bulgular.....	35
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Düzeyine İlişkin Bulgular	35
Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının mesleki kıdem değişkenine göre incelenmesi.	36
Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının eğitim durumu değişkenine göre incelenmesi.	41

Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının görev yaptıkları okul türü değişkenine göre incelenmesi.	48
Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının sınıf mevcudu değişkenine göre incelenmesi	53
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Bulgular	60
Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin mesleki kıdem değişkeni açısından incelenmesi..	61
Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin eğitim durumu değişkeni açısından incelenmesi..	65
Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin okul türü değişkeni açısından incelenmesi.	69
Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin sınıf mevcudu değişkeni açısından incelenmesi.	73
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeyleri ile Öz Yeterlik İnançları Arasındaki Korelasyon Sonuçları.....	77
Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve Öneriler.....	79
Tartışma	79
Sonuç	82
Öneriler	85
Öğretmenlere yönelik öneriler..	85
Araştırmacılara yönelik öneriler.	86
Kaynakça	88

Ekler	96
Ek A. Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği.....	96
Ek. B. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği.....	97
Ek. C. İzin Formu	98

Tablolar Listesi

Tablo 1. Örneklemi Oluşturan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri.....	29
Tablo 2. Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin Güvenirlik Analizi Sonuçları.....	31
Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeğine İlişkin Basıklık ve Çarpıklık Değerleri.....	33
Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değer Ölçeğine İlişkin Basıklık ve Çarpıklık Değerleri.....	34
Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları.....	35
Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi	36
Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi.....	37
Tablo 8. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi	38
Tablo 9. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi	39
Tablo 10. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi" Alt Boyutunun “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi.....	39
Tablo 11. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi	40
Tablo 12. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi	41

Tablo 13. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi	42
Tablo 14. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi	43
Tablo 15. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi	44
Tablo 16. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi	45
Tablo 17. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi" Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi	46
Tablo 18. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi	47
Tablo 19. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi	48
Tablo 20. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi	49
Tablo 21. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi.....	49
Tablo 22. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi	50
Tablo 23. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi	51
Tablo 24. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi" Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi.....	51

Tablo 25. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi	52
Tablo 26. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi	53
Tablo 27. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi	54
Tablo 28. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi	55
Tablo 29. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi	56
Tablo 30. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi	57
Tablo 31. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamının Düzenlemesi" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi.....	58
Tablo 32. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi	59
Tablo 33. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi	60
Tablo 34. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları.....	61
Tablo 35. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi.....	62
Tablo 36. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Farklılıklara Saygı Duyma" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi.....	62

Tablo 37. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi	63
Tablo 38. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Şiddete Karşı Olma" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi	64
Tablo 39. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İşbirliğine Açık Olma" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi	64
Tablo 40. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi	65
Tablo 41. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Farklılıklara Saygı Duyma" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi	66
Tablo 42. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi	67
Tablo 43. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Şiddete Karşı Olma" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi	68
Tablo 44. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İşbirliğine Açık Olma" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi	69
Tablo 45. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi.....	70
Tablo 46. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Farklılıklara Saygı Duyma" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi.....	70
Tablo 47. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi.....	71
Tablo 48. Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Şiddete Karşı Olma" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi	72

Tablo 49. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “İşbirliğine Açık Olma” Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi.....	72
Tablo 50. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi	73
Tablo 51. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Farklılıklara Saygı Duyma” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi	74
Tablo 52. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi.....	75
Tablo 53. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Şiddete Karşı Olma” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi	76
Tablo 54. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “İşbirliğine Açık Olma” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi	76
Tablo 55. Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeyleri” ile “Öz Yeterlik İnançları” Arasındaki Korelasyon Sonuçları.....	77

Kısaltmalar Listesi

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TÜBA : Türkiye Bilimler Akademisi

TDK : Türk Dil Kurumu

N : Toplam Cevaplayıcı Sayısı

\bar{X} : Aritmetik Ortalama

f : Frekans

Ss : Standart Sapma

p : Anlamlılık Derecesi

sd : Serbestlik Derecesi

Bölüm I: Giriş

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın neden yapıldığına dair düşünceler açıklanarak problem durumu ortaya konulmuştur. Araştırmanın önemi ve amacı açıklanarak araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları belirlenmiştir.

Eğitim, öğrenme öğretme süreci ile tüm bireylerin bir şekilde içerisinde bulunup etkilendiği bir olaydır (Aydın, 2018). Toplumun tamamına etki edebilecek boyutta önemli olan eğitim bireyin kendini gerçekleştirmek adına attığı ilk önemli adımdır. Zamanla değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurmak isteyen bireyler belli eğitimlerden geçerler. Bu sürecin sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesi ve verim alınabilmesi için, öğrenen bireylere ihtiyaç duyulur. Öğrenmek yaşam boyu süren bir eylemdir. Kültürel, sosyolojik, ekonomik ve teknolojik değişimlerin yaşandığı dünyada yenilikleri ve gelişimleri yakalamanın en iyi aracı eğitimidir. Eğitim süreci içerisinde öğrenene dokunan kişi ise öğretmendir. Bir ülkenin geleceğinin mimarı öğretmenlerdir. Çocuklara hayatlarının ilk yıllarında dokunan öğretmenler, mesleklerinin gerekliliklerinin farkında olarak hareket etmelidir. Öğretmenlik mesleğinin değerleri çerçevesinde geliştirilecek yöntem ve stratejilerle, çocuklara daha anlamlı öğrenmeler sağlayacak olan öğretmenlerin çok kapsamlı olan öz yeterlik inançları yüksek seviyelere taşınabilir (Çelikten, 2005).

Öğretmenlerin davranış şekillerine, tutumlarına, sahip oldukları düşünce şekillerine yön veren birçok unsur vardır. Kişisel gelişim olarak düşünüldüğünde, bireylerin duygu düşünceleri; olaylar karşısındaki tutum ve davranışları, sahip oldukları değerlerin bir ölçüt oluşturması sonucu şekillenirler ve bütünsel olarak toplumun ayrılmaz bir bölümünü oluştururlar. Bahsedilen bu değerler, kişinin fikir ve eğilimlerini bütünsel olarak ortaya çıkaran toplumun ayrılmaz bir parçasıdır. Başka bir ifade ile değerler, toplumun temel ölçütlerini oluşturarak toplumsal yapının başat unsurlarından birini oluşturur (Durmuş, 1996).

Değerler, bireysel özelliklerin yanı sıra toplumsal yaşama da yön veren temel yapıtaşlarıdır. Bireysel ve toplumsal kimlikler değerler çerçevesinde tanımlanırlar. Toplumsal yapıyı oluşturan kurumların da kendine ait değerleri vardır (Bircan ve Dilmaç, 2015). Eğitim kurumlarında öğrenenlere daha iyi vatandaş olabilmeleri için yol gösteren öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine yönelik benimsediği değerler vardır. Değerler öğretmenin içselleştirdiği benimsediği kavramlardır. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik sahip oldukları değerlerin öneminin yanı sıra, mesleklerine yönelik yeterlik düzeyleri ve öz yeterlik olarak ifade edilen kendilerine olan inançları da önem arz eder. Öz yeterlik de bireyin içsel algısına dayanır (Kılınç, 2011).

Öğretmenlerin eğitim süreci içerisinde belirlenen amaçlara istenilen düzeyde ulaşabilmeleri için sahip olmaları gereken yeterlikler vardır. Öğretmenlerin, mesleklerine yönelik sahip olmaları gereken yeterliklere sahip olmaları, gördükleri eğitimin kalitesinin yüksek olmasından ziyade, bir eğitmen olarak sorumluluklarını ve görevlerini uygun bir şekilde icra edebileceklerine olan inançları ile paralel ilerler (Aslan ve Uluçınar Sağır, 2008).

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik benimsediği değerler doğrultusunda öz yeterlik düzeylerine olan inançları farklılık gösterebilir. Öğretmenler, mesleklerine yönelik değerlere sahip oldukça öğretmenlik mesleğini yapabildiklerine olan inançları da artış gösterebilir.

Öğretmenler, yaşamın ilk yıllarında alınan okul öncesi eğitimle çocukların kalıcı öğrenmelerine ve hayata iyi bir başlangıç yapmalarına destek olur. Çocukların var olan potansiyellerini açığa çıkarmada çevre ile etkileşim içinde olmalarına ön ayak olarak onlara rehberlik eder. Gelişim alanları açısından kritik dönemleri barındıran okul öncesi dönemde, okul öncesi öğretmenleri çocukların özerklik kazanmalarına yardımcı olarak onları yaratıcı, girişken ve kendini gerçekleştiren bireyler olarak hayata hazırlar. Çocukların hayatlarının temelini oluşturan okul öncesi dönemde, öğretmenlerin öz yeterlik inançları düzeyleri, sahip oldukları mesleki değerleri önem teşkil etmektedir.

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma durumları ve öz yeterlik inançları arasında ne tür bir ilişki olduğu incelenmiştir.

Problem Durumu

Toplumların sosyokültürel ve sosyoekonomik durumunun nasıl olması gerektiğini belirlemede temel unsurlardan biri insan yetiştirme konusudur. Çocuk yetiştirmede kullanılan yöntem, teknik ve stratejiler, toplumların yapısının şekillenmesinde en önemli yol göstericilerdir. Eğitim; bu süreçte verim alabilmenin en etkili yoludur ve çocuğun eğitime katkı sağlayacak öğretmenler de önemli yol göstericilerdir. Bu nedenle çocuğa verilmesi gereken teorik bilgilerin yanı sıra evrensel değerler için öncelikle öğretmenlerin sahip olması gereken değerler vardır (Altınkurt ve Yılmaz, 2011).

Eğitsel bir meslek olan öğretmenlikte öğretmenin sahip olması gereken bu değerler doğrultusunda, öz yeterlik inancı, kendine ve çocuğa ne kadar yetebildiğine, verilmesi istenen kazanımları ne doğrultuda çocuğa kazandırabileceğine dair inancı çok önemlidir. Çünkü eğitimin ilk yılları olan okul öncesi dönemde öğretmenin sahip olduğu tüm özellikler, rol model alma yolundaki çocukların gelişimine etki etmektedir. Her alanda çocuğun gelişimine destek olan öğretmenin en önemli görevlerinden biri de mesleki değerlere sahip olabilme konusunda kendi öz yeterliğini objektif olarak değerlendirebilmesidir (Şimşek ve Erdem, 2016).

Öğretmenler de sahip oldukları mesleki değerlerden yola çıkarak düşünce tutum ve davranışlarını buna göre şekillendirirler. Buna bağlı olarak öz yeterliklerine olan inançları ile birlikte çocuğun her alanda gelişimine katkı sağlarlar. Böylece evrensel açıdan daha genel ve doğru olana ulaşmalarını desteklerler.

Ülkemizde yapılan araştırmalara bakıldığında okul öncesi öğretmenlerine yönelik mesleki değer ve öz yeterlik inancı karşılaştırmasına çok fazla rastlanmamaktadır. Bu bağlamda, araştırmanın ilgili alana katkı sağlayacağı fikri benimsenmiştir. Çünkü erken

çocukluk eğitimi öğretmenlerinin mesleklerine yönelik değerlere sahip olmaları, tüm gelişim alanlarının kritik dönemine denk gelen okul öncesi dönemde çocuklara rol model olmaları konusunda çok önemlidir. Buna bağlı olarak, rol model olurken kendilerine olan inançları, sahip oldukları donanımı kaliteli bir biçimde çocuğa aktarabilecekleri konusundaki inançları ne kadar yüksek olursa eğitimin kalitesi o denli artacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği değerlerine sahip olma düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inançları ve bunlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları hangi düzeydedir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançları; eğitim durumu, mesleki kıdem, sınıf mevcudu ve görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerleri hangi düzeydedir?
4. Okul öncesi öğretmenlerinin sahip oldukları mesleki değerler; eğitim durumu, mesleki kıdem, sınıf mevcudu ve görev yapılan okul türüne göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
5. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerleri ile öz yeterlik inançları arasında ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Bireyler, içinde yaşadıkları toplumun değerlerini büyük ölçüde benimseyerek, bunları karar verme, karşılaştırma yapma ve hayatlarına yönelik karar alırken seçimlerine yön vermede birer kıstas olarak kullanırlar. Böylelikle, kendileri için daha iyi olana, daha doğruya ve hayatlarının devamı için daha uygun olana, bakış açılarına göre daha güzel ve de önemli

olana, daha eşit olana gibi genel yargılara sahip olma imkânı elde etmiş olurlar. Özelden daha uzak, daha kapsamlı ve daha somutluktan uzak olan değer yargılarına karşın, uygulama kudretleriyle toplumsal ve sosyal yaşamın etkin bir faktörü olurlar (Durmuş, 1996; Yapıcı ve Kayıklık, 2005).

Sahip olunan değerler ve kabul edilen inanış biçimleri, hayatın içselleştirilip anlamlandırılmasına ve insan davranışlarının yönlenmesine ön ayak olur. Aynı zamanda tutumları belirlemede çok önemlidir. Değerler, bireylerin fikir tutum ve davranışlarıyla doğrudan ilgilidir ve bireylerin davranışlarını tanımlamada başat role sahiptir (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000).

Eğitimde meslek ahlakı, öğretmenden beklenen tutum ve davranışların belirlendiği değer yargılarına bağlıdır. Öğrenme ve öğretme, öğretmenin mesleki değer yargılarından etkilenecektir. Öğretmenin değerleri (milli, manevi, evrensel), öğrencilerine yaklaşımı, çevresindeki insanlarla olan iletişim şekli ve onlarla yaptığı iş birliği, bireysel ve ruhsal gelişimi, öğretmenlik mesleği adına değerlere sahip olma düzeyi önemlidir.

Eğitim öğretim etkinliklerinde sahip olunması ve uygulanması gereken değerler öğrencilere en yakın rol modellerden biri olan öğretmenin kendisinde bulunmuyorsa, değil iyi bir model olmak hatta öğrencilerin sahip olduğu hâlihazırda var olan değerlerin dahi etkisini yitirmesine ve yok olmasına sebep olabilecek kötü bir etmen olabilir (Yazıcı, 2006). Çocuklara rol model olan öğretmenler, mesleklerinin bir parçası olan değerleri benimseyerek eğitim öğretim sürecine yansıtma konusunda eksiklikleri göz ardı etseler bile, öğrenciler onların sahip olduğu bu değerlerden muhakkak etkilenir (Halstead ve Taylor, 2000).

Mesleki değerleri ele alacak olursak bir öğretmenin benimsediği mesleki değerleri davranış ve tutumlarına yansıtması kaçınılmazdır. Mesleki değerlere sahip olan bir öğretmenin çocukları, daha duyarlı, dönüşümlü düşünebilen, bilinçli, saygılı, kültürel farkındalığa sahip ve daha donanımlı bireyler olarak hayata hazırlayacağı öngörülebilir.

Malezya'da yapılan bir çalışmada, öğretmenlerin değer ve inançlarının öğrenme ortamına ve sınıf içi etkinliklere yansması araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrenme ve öğretmenin doğası gereği, öğretmenlerin kültürel gelenek ve değerlerinin sınıf ortamındaki etkinliklere yansır. Öğretmenlerin değer ve inançları kültürel geleneklere batmış bir ülke bağlamında öğretim kararlarını ve değerlerini etkiler (Ravindran ve Hashim, 2012).

Okul öncesi öğretmenleri, eğitimin temelini atıldığı yaşlara yol gösteren rehberdir. Çocuklar üzerinde oluşturdukları iz çok önemlidir. Her alanda kendini geliştirmiş ve gelişime açık olması gerekir. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerleri benimseme düzeyleri, mesleğe bakış açıları ve ne derece eğitsel yaklaşabildikleri hususunda yol göstericidir. Öğretmenin öğrencisi için orada bulunması, farklılıklara bakış açısı, çalışma arkadaşlarıyla olan ilişkisi, okulun içerisindeki eşyaları korumaya yönelik davranışları, mesleki gelişimi için sorumluluk alabiliyor olması, bireysel çıkarından ziyade toplum çıkarlarını gözetiyor olması, iş birliğine dayalı öğretim yöntemlerini kullanması, doğal çevreye tutumu, zorluklarla mücadele şekli sahip olduğu mesleki değer göstergeleridir (Tunca, 2012).

Öğretmenin, sınıfında bulunan öğrencileri ayrı ayrı tanıyıp bireysel olarak ayırt edebilmesi için onların aileleriyle olan diyalogu, istenmeyen bir davranışla karşılaştığında bu davranışın tekrarlanmaması için öğrencilere davranış şeklinde olan değişiklikler ve cezaya başvurup başvurmaması, sorumluluklarını yerine getirmeyen öğrencilere tutumu, yavaş öğrenen öğrencilere uygulayacağı bireysel yöntemler, doğal çevreyi koruyan kurum ve kuruluşlarda etkinliği, ailelerin sosyo-ekonomik durumuna göre öğrencilere bakış açısı, bireysel gelişiminde onu daha iyi seviyelere çıkaracak olan farklı bir lisan öğrenme, yeni bir müzik aletine ilgi duyma vb. gibi etkinliklere katılım düzeyi, yaşlı bakım evlerini, kimsesiz çocukların kaldığı yerleri düzenli zaman dilimlerinde ziyaret etmesi gibi mesleğinin getirmiş olduğu değerlere sahip olması ve buna bağlı olarak kendine olan güveni için en büyük yol

gösterici olan mesleğine yönelik “öz yeterlik” inancı ne derece yüksek eğitim kalitesi o denli artacaktır (Bullock, Bosacki ve Coplani, 2015).

“Öz yeterlik”, eğitimcilerin, eğitim öğretim ortamında öğrencilerine sağladıkları olanakları geliştirmelerinde ve öğrencilerin var olan potansiyellerini ortaya çıkarmak için ihtiyaçları olan her türlü (akademik, sosyal) desteği sunmada özellikle değinilen ve önemsenen bir kavramdır (Koşar, 2015).

Öğretmen öz yeterliği öğretmenin başarılı olacağına dair duyduğu inançtır. Eğitime sarf ettiği çaba bu inançla doğru orantılı olacaktır. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik düzeyleri ile ilgili araştırmalara bakıldığında; Singapur’da yapılan bir çalışmada, Méndez, Arellano, Khiu, Keh ve Bull (2017) tarafından Güneydoğu Asya ülkelerinde okul öncesi öğretmenlerinin bireysel ve işbirlikçi mesleki gelişim aktivitelerine katılma oranlarına göre öz yeterlik inançları incelenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin resmi ve gayri resmi olarak katıldıkları mesleki gelişim aktivitelerinin öz yeterlik inançları üzerinde birçok olumlu etkisi olduğu ortaya konulmuştur. Yine okul öncesi dönemde öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının öğrenme sürecini inceleyen bir araştırmada; İsviçre’deki farklı erken eğitim ve bakım ortamlarından (yani merkeze dayalı gündüz bakım, aile tabanlı günlük bakım ve eğitim oyun grupları) okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının çocuk merkezli eğitime katkısını araştırmıştır. Perren, Hermann, Iljuschin, Frei, Körner ve Sticca (2017) tarafından yapılan bu çalışma, yüksek kaliteli çocuk bakımı ve erken çocukluk döneminde çocuk merkezli eğitimin sağlanması bağlamında profesyonellerin öz-yeterliliğinin rolünü vurgulamaktadır.

Erken çocukluk eğitimi öğretmenlerinin “öz yeterlik inançları”nın neye istinaden değişkenlik gösterip nelerden etkilendiği konusunda yapılan bir araştırmada Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013), erken çocukluk eğitimi öğretmenlerinin “öz yeterlik inançları”nın farklı

değişkenler (cinsiyet, mesleki kıdem, okul türü, içinde bulunulan sosyo-ekonomik çevre) bazında farklılaşmadığı ve yüksek olduğu sonucu tespit edilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki deneyimlerinin öz yeterlik inançlarına etkisini araştıran bir başka çalışmada Bullock, Bosacki ve Coplani (2015), Kanada’da 395 okul öncesi öğretmeniyle çalışılmış ve sonuç olarak öğretmenlerin mesleki deneyim süreleriyle sınıf içerisinde hâkimiyet sağlayarak yönetme becerileri ile mesleğe yönelik yeterlik inançları arasında olumlu yönde bir alaka olduğu saptanmıştır. Koç, Kayri ve Sak (2015) da erken çocukluk eğitimi programı içerisindeki faaliyetlere dair “öz yeterlik inanç” ölçeğinin analizini yapmışlardır.

Mesleki yeterliğine dair inancı yüksek olan öğretmen öğrenmeye, öğretmeye daha istekli ve daha planlı olacaktır ve bu durum kendine olan güvenini arttıracaktır. Mesleki değerlere sahip olan ve kendi yeterliği denilen “öz yeterlik inancı” düşük olmayan eğitimciler uygulamada istekli, verimli ve yaratıcı olacaktır. Ancak Türkiye’de alanla ilgili araştırmalar incelendiğinde; okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğinin değerlerine sahip olma seviyeleri ile öz yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara rastlanmamaktadır.

Bu araştırmayla okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları, öğretmen yeterliklerinden olan öğretmenlik mesleğinin değerlerine sahip olma düzeylerinin hangi değişkenlere göre farklılaştığı ve öz yeterlik inançları ile mesleki değerleri arasındaki ilişkinin incelenerek; eğitimcilerin, yöneticilerin, öğretmen yetiştiren kurumların ve araştırmacıların/eğitim bilimcilerin farkındalığının sağlanmasında, geleceğe yönelik öğretmen yetiştirme programlarının tasarlanmasına ilişkin daha kapsamlı araştırmaların yapılması konusunda ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çünkü okul öncesi öğretmenlerinin belirlenen mesleki değerlere sahip olmaları, tüm gelişim alanlarının kritik dönemine denk gelen okul öncesi dönemde çocuklara rol model olmaları konusunda çok

önemlidir. Buna bağlı olarak, rol model olurken kendilerine olan inançları, sahip oldukları donanımı kaliteli bir biçimde çocuğa yansıtabilecekleri konusundaki inançları ne kadar yüksek olursa eğitimin kalitesi o denli artacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma;

- 2018-2019 yılı içerisinde, Çanakkale merkez ve ilçelerdeki MEB kapsamında eğitim veren bağımsız anaokulları ve bünyesinde anasınıfı barındıran ilkokullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.
- Araştırmada kullanılan ölçme araçları; “Genel Bilgi Formu”, “Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği”, “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği” ile sınırlıdır.

Varsayımlar

Araştırmada kabul edilen varsayımlar aşağıdaki gibidir:

- Örneklemede görüşleri alınan okul öncesi öğretmenlerinin ölçme araçlarına verdikleri cevapların, esas görüşleri olduğu varsayılmıştır.

Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Çocukların doğdukları andan 72. aylarına kadar olan süre içerisinde, gelişim alanlarının (sosyal duygusal, psikomotor, dil, öz bakım, bilişsel) tümünü, içerisinde yaşadıkları çevrenin kültürüne ait değer yargıları çerçevesinde biçimlendiren, çevrelerini algılayarak duygusal olarak içselleştirmelerine yardımcı olan, duygu ve düşüncelerini aktarabilmelerine ve otokontrollerini kazanmalarına ön ayak olan planlı bir eğitim dilimidir (Yılmaz, 2003).

Değer: Bireyin kendi çıkarlarına bağlı olmadan, inançlarla ve sezgilerle belirlenmiş doğrular, yanlışlar ve ulaşılmak istenen kusursuz durumdur (Türkiye Bilimler Akademisi [TÜBA], 2012).

Mesleki Değer: Bireylerin icra etmek istedikleri işte bulunmasını istedikleri bazı durumları (beraber çalışabilme, adrenalin, maddi kazanç, özgün bir şekilde yaratabilme adına sağlıklı bir ortam, sağlığa yönelik güvence, yardımlaşma, kendini geliştirebilmek adına huzur, emeğin karşılığında yükselme, farklı tarzlarla bir arada bulunma ve işbirliği) içeren yargılardır (Liptak, 2008).

Öz Yeterlik: Kişilerin belirli bir şeyi yapılması gerektiği gibi, o işi yapabilmek adına sağlanması gereken koşullara sahip olacak şekilde donanıma sahip olduğuna ve o işi icra edebilmek adına kendisinde var olan potansiyele güvenme yargısıdır (Bandura, 1977).

Öğretmen Öz Yeterliği: Öğretmenlerin farklı durumlarda ve ortamlarda öğretimi belli seviyelerde gerçekleştirebilme ve bu konuda kendi kabiliyetlerine olan kişisel inançlarıdır (Ilgaz, Bülbül ve Çuhadar, 2013).

Alanyazın

Bu bölümde, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerleri, mesleğe yönelik yeterlikleri konusunda kendilerine inançları ile ilgi yapılmış yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar yer almaktadır.

Mesleki değer ile ilgili yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalar. Kurtulan (2007) tarafından yapılan, özel eğitim alanında görev yapan öğretmenlerin mesleklerine yönelik değerler konusunda kendilerini ne kadar değerlendirebildiklerini inceleyen bir çalışmada model olarak “ilişkisel tarama” kullanılmıştır. Araştırmaya, İstanbul’daki sekiz özel eğitim okulunda görev yapan 132 öğretmen katılmıştır. Araştırmada; “Kişisel ve Mesleki Özellikler”, “Mesleki Değerler ve Görüşler” ölçeği uygulanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin mesleki

değerlerini, mesleki uygulamalardaki önceliğini ve önemini yetersiz tanımladıkları saptanmıştır.

Altinkurt ve Yılmaz (2011) tarafından yapılan öğretmenlerin mesleğe uygun olmayan davranışlarına yönelik öğretmen adayları ile yapılan bir araştırma, tarama modeli çerçevesinde oluşturulmuştur. Seçilen örnekleme, 459 öğretmen adayı bulunmaktadır. Araştırmada, Etik Dışı Davranışlar Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının görüşleri bazı değişkenlere (program, cinsiyet) göre değişmektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının en çok sahip olduklarını düşündükleri mesleki değer de farklılıklara saygı duyarak ayrımcılık yapmama üzerinedir.

Tunca (2012) tarafından, ilkokullarda görev yapan ilköğretim kademesi öğretmenlerinin mesleklerine yönelik değerlerini belirlemek adına yaptığı ölçek geliştirme çalışmasında, karma yöntem kullanılmıştır. Nicel verilerde, eğitim fakültelerinde görev yapan ve değerler konusunda bilime yönelik çalışma yapan öğretim üyeleri (53) ve eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim üyeleri (421); nitel verilerde ise, ilkokul öğretmenleri (109) ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki öğretmen adayları (43) çalışmaya dahil olmuştur. Çalışmanın sonucunda dört ayrı alt boyuttan oluşan toplam 24 maddelik öğretmenlerin mesleki değerlerine yönelik bir ölçek geliştirilmiştir.

Ravindran ve Hashim (2012) tarafından yapılan, öğretmen inançları ve değerlerini araştıran bir çalışmada, öğretmenlerin inançlarının ve değerlerinin sınıf içi etkinlikleri nasıl etkilediği incelenmiştir. Hindistan'ın Madurai bölgesindeki üç okuldan 15 öğretmenle yüz yüze görüşmeler yapılarak toplanan veriler, derinlemesine bilgi sağlamıştır. Görüşmelerin yanı sıra belge analizi ve sınıf içi gözlemler yapılmıştır. Müfredatla ilgili öğretmen inançları ve değerleri, sınıf içi uygulamaları ve öğretim kararlarını etkileyebilir mi? Sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrenme ve öğretmenin doğası, kültürel geleneklerden

ve değerlerden etkilenir. Öğretmenlerin değerleri, içinde buldukları ortamdaki etkilenir, sınıf uygulamalarına yansır sonuçları ortaya konmuştur.

Beachum, McCray, Yawn ve Obiakor (2013) tarafından yapılan, öğretmen adaylarının eğitime destekleri ile ilgili algılarını araştıran bir çalışmada, veri toplanırken Öğretmen Adayları İçin Eğitim Anketi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini bir üniversitede lisans eğitimine kayıtlı öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adayları, öğretmen eğitim kurslarında verilen meslek değerleri konularının gelişimlerine yardımcı olarak onları desteklediğini ortaya koymuştur.

Albayrak (2015) tarafından yapılan “İlköğretim Öğretmenlerinin Mesleki Değerleri İle Öğretmen Yetkinlikleri Arasındaki İlişki” başlıklı çalışmada ilişkisel desen kullanılmıştır. Araştırmaya, 62 ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenleri (464) katılmıştır. Verilerin toplanmasında “Öğretmen Mesleki Değerler Ölçeği”, “Ohio Öğretmen Yetkinlik Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları dikkate alındığında ise; ilköğretimde görev yapan eğitimcilerin yetkinliklerine ve mesleklerine yönelik değer yargılarına yönelik verdikleri cevaplarda olumlu yönde bir etkileşim saptanmıştır.

Ogelman ve Sarıkaya (2015)'nin yaptığı çalışmada, erken çocukluk eğitimi öğretmenlerinin okullarda verilen değerlere yönelik öğretmen görüşleri araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini MEB'e bağlı anasınıflarında ve uygulama sınıflarındaki 46 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında “Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi Öğretmen Görüşme Formu” kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre okul öncesi öğretmenleri değerleri bir program içerisinde aktarmaya yönelik eksiklikten bahsetmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin değerleri çocuklara aktarırken zorlandıklarını belirtmişlerdir ve öğretmenlerin sahip olduğu mesleki değerlerin çocukların öğrenme öğretme sürecine etki edebileceği saptanmıştır.

Bozgeyikli, Derin ve Toprak (2016) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin mesleki değer algılarını inceleyen bir çalışmada, Erciyes Üniversitesinde, sağlık hukuk, ilahiyat, sağlık bilimleri fakültelerinin yanında tıp, eczacılık, iletişim fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin, ilerideki mesleklerini seçme konusunda yaptıkları tercih sırasına bakılmıştır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Toplamda 1206 öğrencinin dahil olduğu çalışmada, farklı fakültelerde (diş hekimliği, tıp, eğitim, iletişim, veterinerlik, ilahiyat, eczacılık ve sağlık bilimleri) öğrenim görmekte olan bireylerin fikirleri araştırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığı noktada; öğrencilerin, başarı değeri en ön planda tuttıkları değer olurken, diş hekimliğinde öğrenim gören öğrencilerin en ön sırada tuttıkları değer sosyal statü olduğu görülmüştür. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin tercih sebebinin ise düzenli yaşama yönelik mesleki değerler olduğu ortaya konmuştur. Sağlık hukuk, ilahiyat, sağlık bilimleri fakültelerinin yanında tıp, eczacılık, iletişim fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin, ilerideki mesleklerini seçme konusunda yaptıkları tercih sırasına bakıldığında, tercih sebebi olan ikinci mesleki değer sosyal statü olduğu görülürken, diş hekimliği bölümünde ve veterinerlik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin tercih sebebi olan ikinci mesleki değer maddi kazanç olduğu görülmüştür. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin meslek seçimine sebebiyet veren mesleki değere bakıldığında ise ikinci sırada başarı mesleki değerinin olduğu saptanmıştır.

Pekdoğan (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, öğretmenlerin mesleki değerlerinden olan farklılıklara saygı duyma üzerine bir inceleme yapılmıştır. Erken çocukluk eğitimi öğretmenlerinin sahip olması gereken değerler, farklılıklara saygı duymaları konusundaki aile katılımı çalışmaları ve bu konudaki değerlendirme yöntemleri üzerine bir çalışma yapılmıştır. Yapılan bu nitel çalışmada, 13 erken çocukluk eğitimi öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda ise, erken çocukluk eğitimi öğretmenlerinin; farklılıklara saygı duyma ile beraber empati duygusunun verilmeye çalışıldığını, drama

etkinlikleri ve oyunlarla birlikte uygulamalar yapıldığını ancak, değerlendirme konusunda bazı noksanlıklar olduğunu belirtmişlerdir.

Öz yeterlik inancı ile ilgili yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalar. Woolfolk Hoy ve Tschannen Moran (2002)'ın yaptığı, öğretmenlerin öz yeterlik inancına etkisini araştıran bir çalışmada; öğretmenlerin meslekte bulunma süreleri, eğitimde aile katılımı ve destek vermesi ile öğretmenlerin kendi yeterliklerine olan inançları arasında güçlü olmayan bir etkileşim olduğu gözlemlenmiştir. Ancak okulun eğitim ortamına verdiği destek, araç gereçlerin sağlanması, öğretimde kullanılan kaynakların kalitesi ve öğretmene sağlanan yardımla, öğretmenlerin kendi yeterliğine olan inançları arasında kuvvetli bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Ortaokullarda, ilkokullarda ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenlerin de kendilerine yetebilme konusundaki inançlarına bakıldığında, öz yeterlik inancı en yüksek olan grubun ilkokul öğretmenleri olduğu saptanmıştır.

Tepe (2011)'nin “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği” başlıklı çalışmasında, erken çocukluk eğitimi öğretmenlerinin öğretmenliğe yönelik yeterliklerini saptamak adına bir ölçme aracı ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmaya, Konya’da çalışan okul öncesi öğretmenleri (862) dahil olmuştur. Ortaya konulan ölçeğin analiz sonuçlarına bakıldığında hedef kitlenin öz yeterlik inançlarını (alt boyutlar dahil) yeterli düzeyde ölçebilecek bir ölçek geliştirildiği ortaya konmuştur.

Yeşilyurt (2013) tarafından, “Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz Yeterlik Algıları” başlıklı, tarama modeli kullanılan çalışmaya, 312 öğretmen adayının katılım göstermiştir. Veriler toplanırken, “Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmen olma yolunda ilerleyen öğrencilerin, öz yeterlik algısı istenilen düzeydedir. Ancak öğretmen adaylarının akademideki başarıya yönelik puanları değişkenine göre öz yeterlik algılarındaki fark anlamlı değildir.

Dias ve Cadime (2016) tarafından yapılmış olan “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterliği Üzerinde Kişisel ve Mesleki Faktörlerin Etkisi” başlıklı çalışmada, Portekiz’deki okul öncesi öğretmenlerinin kapsayıcı eğitime yönelik yeterliklerini araştırmak ve öğretmenlerin bu yeterliklerini etkileyen kişisel ve mesleki değişkenleri tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini kentsel ve kırsal bölgede yaşayan okul öncesi öğretmenlerinden (68) oluşmaktadır. Çalışma sonuçlarına göre özel eğitimsel ihtiyaçları olan bireyle daha önceden iletişim kurmanın daha olumlu duygusal sonuçlar doğurduğu, daha önceki deneyimlere bağlı olan mesleki yeterliğin olmasının, eğitimsel olarak özel ihtiyaçları olan ve olmayan bölgelerdeki öğretime daha az etki ettiği ortaya konulmuştur.

Gökmen ve Ekici (2018) tarafından yapılan “Biyoloji Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz Yeterlik Algı Düzeyleri ile Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada araştırma modellerinden “tarama” modeli kullanılmıştır. Araştırmaya, devlet üniversitelerinde öğrenim görmekte olan biyoloji öğretmeni adayları (82) katılım göstermiştir. Katılımcılara, “Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular ele alındığında, çalışma grubunda belirlenen öğretmen adayların öz yeterliklerinin düşük olmadığı saptanmıştır. Buna karşın adayların mesleki kaygı düzeyleri ise düşüktür. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik yeterlik algıları ile mesleki kaygıları arasında negatif yönde ilişki saptanmıştır.

Bahar (2019) tarafından yapılan “Sınıf Öğretmen Adaylarında Akademik Öz Yeterlik Algısının Akademik Başarıyı Yordama Gücü” başlıklı çalışmada, sınıf öğretmeni adayı olan öğrencilerin “öz yeterlik” derecelerinin akademik başarılarına etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Adımsal regresyon analizi tekniği kullanılan bu çalışmada, iyi öğrenci özellikleri ve nicel öz yeterliğin, akademik başarı üzerinde anlamlı yordayıcılık özelliğine

sahip olduğu, akademik öz yeterliğin ve iyi öğrenci özelliklerinin pozitif, nicel öz yeterliğin negatif yordayıcı olduğu tespit edilmiştir.

Bölüm II: Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde, araştırma konusu çerçevesinde kavramsal, kuramsal dayanaklara yer verilmiştir.

Okul Öncesi Eğitim

Çocukların doğdukları andan 72. aylarına kadar olan süre içerisinde olan okul öncesi dönem; gelişim alanlarının (sosyal duygusal, psikomotor, dil, öz bakım, bilişsel) tümünü, içerisinde yaşadıkları çevrenin kültürüne ait değer yargıları çerçevesinde biçimlendiren, çevrelerini algılayarak duygusal olarak içselleştirmelerine yardımcı olan, duygu ve düşüncelerini aktarabilmelerine ve otokontrollerini kazanmalarına ön ayak olan planlı bir eğitim dilimidir (Yılmaz, 2003).

Erken çocukluk eğitimi; bireyin hayata geldiği andan, zorunlu öğrenme süreci olan döneme dek devam eden seneleri içine alan ve onun yaşamının devamında da çok etkin görevi olan, gelişim alanlarının sağlıklı bir şekilde bir bütün olarak oturtulduğu, ebeveynleri tarafından veya eğitim öğretim kuruluşları tarafından aşılana bilgilerle ve yaşantılarla karakterinin oluştuğu bir zaman dilimi olarak belirtilmiştir (Katrancı, 2017).

Okul öncesi eğitim; hayata gelinen ilk andan ilköğretimine dek devam eden zaman dilimini kapsayan, o yaştaki çocukların kişisel özelliklerine ve karakter özelliklerine göre çok çeşitli uyarıcılarla bezeli öğrenme imkânı sunan ve aynı zamanda çocukların bütünsel gelişimini çevresel değerlerin devamı yönünde en sağlıklı şekilde biçimlendiren bir eğitim şeklidir (Dere ve Poyraz, 2003).

Farklı kaynaklarda (Kabataş, 2017; MEB, 2013) okul öncesi eğitiminin çeşitli tanımları olsa da hepsinin değindiği ortak noktalara bakıldığında, okul öncesi eğitim, çocukların;

- Doğumu ile başlayıp 72. aya kadar devam eden dönemi içine alan,
- Gelişim alanlarını (bilişsel, sosyal, duygusal, dil, öz bakım, psikomotor) desteklemeye yönelik,
- İlköğretime hazırlanmalarına yardımcı,
- Bireysel farklılıklarını göz önüne alan,
- Zengin çevresel uyarıcılarla içlerinde var olan potansiyeli açığa çıkarmalarına yardımcı olan,
- Sistemli ve planlı bir eğitim sürecidir.

Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Doğumdan 6 yaşa kadar olan olan okul öncesi dönem bireyler için en kritik, duyarlı dönemdir. Çocuklarda zihinsel gelişimin en hızlı olduğu dönem okul öncesi dönemdir. Zenginleştirilmiş öğrenme ortamları ve hazırlanmış çevre ile çocukların bu dönemde tüm gelişim alanları desteklenmelidir.

Çocukların sosyal, duygusal, bedensel, bilişsel ve dil gelişimlerinin çok büyük bir kısmı 0-6 yaş arasında tamamlanır. Yaşamın ilk yıllarında alınan bu eğitimle çocukların kalıcı öğrenmelerine ve hayata iyi bir başlangıç yapmalarına destek olur. Çocuklarda var olan potansiyeli açığa çıkarmada çevre ile etkileşim büyük önem taşır. Çocuklar çevreleriyle sürekli iletişim içindedir. Çocukların potansiyellerinin farkına varabilmeleri ve gelişimlerini en üst düzeyde tamamlayabilmeleri, onlara sunulan çevrenin imkânlarına bağlı olarak değişim gösterir. Öğrenme çevresinin zenginliği önemlidir. Yaparak yaşayarak öğrenilen bir çok deneyim onlara sunulan çevreyle sınırlıdır. Okul öncesi eğitim sayesinde çocuklara zengin öğrenme ortamları sunulur ve içlerinde var olan potansiyelin açığa çıkması desteklenerek her alandaki gelişimlerine katkı sağlanır (Aslan ve Uluçınar Sağır, 2008).

Okul öncesi eğitimi çocuğun sosyal gelişimi, fiziksel gelişimi, öz bakım becerileri, psikomotor gelişimi ve dil gelişimi açısından destekleyici, onu ilköğretime hazırlayan,

sosyalleşmesine ve içindeki yaratıcılığı ortaya çıkarmasına yardımcı olan bir eğitimidir. Çocuğun öğrenme potansiyelinin en yüksek olduğu bu dönemde verilecek olan eğitim ileriki yaşamında etkilidir.

Çocuklarda gözlemlenen ilk davranış biçimleri onlara ailelerinden gelen kalıtsal özelliklerden ve ailelerin onlara sundukları imkânlardan beslenir. Aileden gelen bu temel üzerine okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklara sunular imkânlarla gelişim desteklenir. Sosyal çevreyle de zamanla okulda ve ailede alınan eğitim işlevsel hale gelerek anlam kazanır. Çocukların hayatlarının temelini oluşturan bu dönemde okul öncesi eğitim kurumları, ailelerle de iş birliği içerisinde olarak çocukların var olan potansiyellerini açığa çıkarmalarına yardımcı olur (Kabataş, 2017).

Okul öncesi eğitim ile çocuk; sosyal, duygusal, psikomotor ve dil gelişimi alanlarında, öz bakım becerilerini kazanma konusunda kendine güven duyarak yaşamın ileriki yıllarına daha hazır hale gelir. Tüm bunlara bakıldığında okul öncesi eğitimin önemi bir kez daha görülmektedir.

Okul Öncesi Eğitimin Amaçları

Türk Milli Eğitiminin genel amaçları (MEB, 2013) çerçevesinde okul öncesi eğitimin amaçları;

Çocukların tüm gelişim alanlarını desteklemek ve iyi alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak, küçük yaşlardan itibaren verilen okul öncesi eğitimin devamı olan ilkokula hazır hale gelmelerini sağlamak,

Elverişsiz koşullardan ve farklı açılardan yetersiz imkânlara sahip ailelerden gelen çocukların iyi bir eğitim ortamına sahip olarak kaliteli bir öğrenim süreci yaşamalarına imkân vermek ve çocukların Türkçeyi esaslarına uygun konuşmalarını desteklemek olarak belirlenmiştir.

Bu amaçlar doğrultusunda okul öncesi eğitimin erken çocukluk döneminde çocuklara verilmesi, onları her alanda kendine yeten bireyler olarak yetiştirme konusundaki önemi bir kez daha göze çarpmaktadır.

Okul ncesi Eğitimin İlkeleri

MEB (2013)'e göre; okul öncesi eğitimin amaçlarından yola çıkarak belirlenen okul öncesi eğitimin ilkeleri, erken yaşta çocuklara verilen eğitimin nasıl olması gerektiği konusunda yol göstermektedir. Okul ncesi eğitimin temel ilkeleri;

Çocukların temel gereksinimlerine uygun olmalıdır ve her çocuğun farklı bireysel özelliklerine göre şekil alabilen esnek bir yapıya sahip olmalıdır. Çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyerek onları eğitim sürecinin sonraki kademesi olan ilkokula hazırlamalıdır.

Çocukların gereksinimlerini karşılayan öğrenme ortamları demokratik anlayışla düzenlenmelidir. Onlara çekici gelen alanları ve bireysel ihtiyaçlarının yanında yaşanılan toplumun özellikleri ve okul imknları nemslenmelidir.

Çocukların bildiklerinden yola çıkılarak ğretim planlanmalı ve deneyimleyerek öğrenmelerine fırsat verilmelidir. Planlanan etkinliklerde çocukların anadillerini doğru ve güzel öğrenmelerine önem gösterilmelidir.

Okul ncesi eğitimde örtük bir biçimde verilen sayđı, yardımlaşma, sevgi, işbirliği, hoşgörü, paylaşma, sorumluluk alma gibi duygu ve davranışları geliştirecek etkinliklere yer verilmelidir.

Okul ncesi eğitimi ile çocukların kendilerine duydukları sayđı ve güven pekiştirilmeli, öz denetimleri geliştirilmelidir. Çocukların kalıcı öğrenmeleri en iyi oyunla sağlanabilir ve planlanan etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.

Çocukların sosyal yaşantısında rol model olabilmek adına onlarla iletişim kurulurken küçümseyici, küçük düşürücü davranışlardan kaçınılmalı, onlara baskı uygulanmamalıdır. Çocukların bağımsız birer birey olabilmeleri adına onların özerk davranışları, yetişkin desteği ve rehberliği doğrultusunda güvenli bir şekilde desteklenmelidir.

Duyusal gelişimin önemli olduğu okul öncesi dönemde çocukların duyguları önemsenmeli, başkalarının duygularını anlamaları ve fark edebilmeleri açısından empati kurma becerileri geliştirilmelidir.

Duyularını özgürce ifade edebilecekleri ortam sağlanarak eleştirel düşünceleri ve yaratıcılıkları desteklenmelidir. Eğitim süreci planlanırken yakın çevrenin özellikleri dikkate alınarak aile katılımına önem verilmelidir.

Okul öncesi eğitim süreci rehberlik hizmetiyle iş birliği içinde olmalıdır. Çocukların eğitim süreci sürekli izlenmeli, gözlem yapılmalı ve değerlendirme boyutuna önem verilmelidir. Sürecin değerlendirilmesi, çocuğun ve programın geliştirilmesi açısından önemsenmelidir, şeklinde sıralanabilir.

Değer ve Öğretmenlik Mesleği Değerleri

Değer. Türk Dil Kurumu tanımına bakıldığında, bu kavram farklı anlamlara gelmektedir. Bunlar; her hangi bir nesnenin maddi anlamda ederinin parasal anlamda karşılığı, eder, insanın eşya ile arasındaki alakayı belirten öge, milletin sahip olabileceği tüm özellikleri kapsayan soyut ve somut elemanların tümü şeklinde belirtilmektedir. (Türk Dil Kurumu [TDK], 2015'ten akt. Güçlü, 2015). Değer kelimesinin sözlükteki anlamı ise; kişilerin bireysel faydalanma durumunu göz ardı ederek inanışlarla ve içsel duygularla tanımlanmış, olumlu ve olumsuz yargıların tümü, sahip olunmak istenilen hatasız olgu şeklinde belirtilmiştir (TÜBA, 2012). Bu olgu, eğitimde çok eskilere dayanmaktadır ve terbiyeyle alakadar bir durumdur. Zıt bir müdahale şekli ya da hayat gayesine istinaden

toplumsal ya da kişisel seçilebilen bir müdahale şekli, hayat gayesine yönelik inanış şeklinde açıklanabilmektedir (Rokeach, 1973'ten akt. Özkul, 2007).

Değerlerde ön planda olan inançlardır ve insan hayatının her anında bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde zihinlerindeki farklı değerleri davranışlarına yansıtırlar (Albayrak, 2015).

Değer; bireyin kişiliğine has becerilerinin, güzel, doğru ve olgunlaşmış kişi olma kabiliyetinin gün yüzüne çıkmasına ön ayak ola, yaşamı üst seviyelere taşıyarak ululaştırın ve benliğimizin ortasına yerleşmiş soyut bir durumdur ve adaptasyon özelliği kuvvetli olan, ortaya bir ürün çıkarabilen yurttaş olabilmenin kritik koşuludur (Hökelekli, 2011).

Değer, bireylerin olaylara bakış açıları, fikirleri, tutum ve davranışlarıyla alakalıdır. Toplumsal araştırmacıların büyük kısmı değer yargılarının, bireylerin hareketlerini anlamlandırmada büyük ipuçlarını barındırdığını söylemektedir (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000). Ancak bu kadar üzerinde durulmasına rağmen genel geçer veya evrensel değerler nedir? sorusuna hala tam olarak cevap bulunabilmiş değildir.

Spranger, altı değer grubundan bahsetmiştir. Bunlar ilime, ekonomiye, estetiğe yönelik değerler ve dini, toplumsal ve politik değerlerdir (Spranger 1928'den akt. Yazıcı, 2006).

Kişiler, içinde yaşadıkları toplumun değerlerini büyük ölçüde benimseyerek, bunları karar vermede, karşılaştırma yapmada kıstas tutarlar. Bu noktada; kötüden uzak, yanlıştan uzak, uyumlu, çirkinden uzak ve adaletli olana daha yakın seçimlerde bulunma imkânı bulmuş olurlar (Durmuş, 1996; Yapıcı ve Kayıklık, 2005). Bahsedilen değerler, sadece yegâne inanışa tekabül etmekten ziyade, planlanmış ve bir bütün haline getirilmiş bir toplu inanışa denk düşer (Güngör, 1996). Tüm bu bahsedilen değer yargıları, yaşamın anlamlandırılmasına ve tutumların belirlenmesinde en önemli etken olur. Bu noktada bireyler, yaşam içerisinde ortaya çıkan durumlara kendilerince bir fikir yaratmış olurlar. (Akıncı, 2005).

Aristo'ya göre de değer, bireylere “insanın işini” icra edebilecek yeterliğe sahip olması adına destek vermek; bireye has olan tüm faaliyetleri gayelerine uyumlu bir şekilde ortaya koyabilecek seviyeye ulaşmasına destek vermektir. Bireylerin olaylar karşısında verdikleri tepki ve sergiledikleri hareketlerin şekillenmesinde çok mühim göreve sahiptir (Dilmaç, 1999).

Değer, kişilerin duygu düşünce tutum davranışlarıyla yakından ilgilidir ve yeni çağlara ait milletlerin yaşam içerisinde var olmasını sağlayan temel etmenlerden biridir ve bu olgu asırlardır insanların gelişimini, çevresel düzeni ve yapıyı şekillendirmektedir (Beachum, McCray, Yawn ve Obiakor, 2013). Değerler insan yaşamına yön verirler. Oto-disiplin sağlamada etkilidirler. Korkudan kaynaklı disiplin, korku ortadan kalktığında yok olurken; değerlere bağlı olan iç disiplin her koşulda devam eder.

Öğretmenlik mesleği değerleri. Meslekte beklenen değer yargıları toplum değerlerine göre şekillenir. Alfred Adler; kişilerin en mühim hayat görevlerinden birinin bir meziyet edinme ile yapılacak mesleği seçebilme olduğunu belirtmiştir (Adler, 2015).

Liptak (2008)'a göre, farklı meslek gruplarında görev alan çalışanların, o mesleğe yönelik sahip olması gereken değer yargıları, bireylerin işlerinde aradıkları birlikte çalışabilme, dostluk, ortaya yeni ürünler koyabilme, özgün olabilme, hür bir çalışma ortamına sahip olma, nam sahibi olma, kendini ileriye taşıma ve çevrede bir yer edinebilmeyi kapsar. Mesleki değer bir mesleğin doğru ve yanlış biçimlerinin tümüdür. Kuzgun (2003)'te mesleklere yönelik değerler konusunda birkaç farklı durumdan bahsetmiştir. Bunlar; kendi potansiyelini açığa çıkarabilme ve ileriye taşıyabilme, ortaya yeni ürünler çıkarabilme, planlı programlı bir hayatı devam ettirebilme, namlı bir birey olabilme, yönetebilme, birlikte çalışabilme, özerk olabilme, çevresel yer edinebilmedir.

Schwartz'ın bahsettiği bazı mesleki değerler vardır. Bunlar: harekete geçmek için dürtü, kudret, ezgicilik, muvaffakiyet, kendine doğrulabilme, universalizm, ananevi olma, emin olma ve adaptasyondur (Kuşdil ve Kağıtçıbaşı 2000). Öğretmenin ulusal, universal ve soyut değerleri, sınıfındaki çocuklara yaklaşımı, çevresiyle iletişimi ve birlikte hareket edebilirliği, bireysel ve manevi gelişimi mesleğe yönelik değerlere sahip olma düzeyi önemlidir.

Eğitimcilerin, eğitim sürecini planlama, sıralama, işlevsellik kazandırarak hayata geçirebilme, sınıflarındaki çocukların ihtiyaçlarına cevap verebilecek ortamı hazırlayabilme, düzen oluşturabilme kabiliyetleri; onların fikirlerine, hislerine ve hareketlerine (çevreye, iştaşlarına, ebeveynlere karşı özünü iyi aktarabilme, tartışmayı tatlıya bağlama, güzeli çirkini gerçeği yalamı birbirinden ayırabilme, kişileri ve durumları analiz etme), yol gösteren kıstaslar veya klasiklerdir (Tunca, 2012).

Eğitimde mesleki değer, öğretmenden beklenen tutum ve davranışların belirlendiği değer yargılarına bağlıdır. Öğrenme ve öğretme, öğretmenin mesleki değer yargılarından etkilenecektir. Öğretmenler, özellikle okul öncesi dönemde çocuğa dokunan ilk eller olarak; eğitimsel amaçların gerçekleştirilip çocukların içinde var olan potansiyelin ortaya çıkarılmasında önemli rol oynarlar. Eğitimcilerin sahip oldukları değer yargılarının, sınıflarında bulunan çocukların hal ve hareketlerini değiştirebileceğine ilişkin çalışmalar bulunmaktadır (Brophy ve Good, 1986; Dickinson, 1990; Gözütok, 1995; Varış, 1973'ten akt. Sarı, 2005).

Öğretmenin öğrencisi için orada bulunması, farklılıklara bakış açısı, çalışma arkadaşlarıyla olan ilişkisi, okulun içerisindeki eşyaları korumaya yönelik davranışları, mesleki gelişimi için sorumluluk alabiliyor olması, bireysel çıkarından ziyade toplum çıkarlarını gözetiyor olması, işbirliğine dayalı öğretim yöntemlerini kullanması, doğal çevreye tutumu, zorluklarla mücadele şekli sahip olduğu mesleki değer göstergeleridir. Bu bağlamda,

öğretmenin öğrencisini doğru anlayabilmek adına ebeveynlerle olan iletişimi, istenmeyen bir davranışla karşılaştığında tekrarını önlemek için çözüm yöntemi, sorumluluklarını yerine getirmeyen öğrencilere tutumu, yavaş öğrenen öğrencilere uygulayacağı bireysel yöntemler, doğal çevreyi koruyan kurum ve kuruluşlarda etkinliği, ailelerin sosyo-ekonomik durumuna göre öğrencilere bakış açısı, kişisel gelişimine yardımcı olan lisan geliştirme, çalgı aletine ilgi duyma vb. gibi etkinliklere katılım düzeyi, huzurevi, kimsesizler evi gibi kuruluşları görmeye gitmesi gibi mesleğinin getirmiş olduğu değerlere sahip olması ve buna bağlı olarak kendine olan güveni için en büyük yol gösterici “öz yeterlik inancı” ile beraber eğitim kalitesi de artacaktır. (Tunca, 2012; Tepe, 2011).

Öz Yeterlik ve Öğretmen Öz Yeterliği

Öz yeterlik. İlgili literatürde bu kavramı ilk olarak ele almış olan Bandura, “Sosyal Öğrenme Kuramı”nda, kişilerin kendilerinde barındırdıkları yeteneğe rağmen bir işi icra edebileceklerine olan inançlarının, yani “öz yeterlik inancının” yüksek olmaması halinde, başarılı olma ya da tekrarlama ihtimali olmadığını söylemiştir. Aynı zamanda bunu “ bireyin belli bir işi başarılı bir şekilde yapması için gerekli olan etkinlikleri düzenleme ve yapabilme kapasitesine inanma yargısıdır” der. Kişilerin etrafında gelişen durumları yönlendirme kapasitesi ile zorda kaldıklarında farklı çözüm yolları geliştirebilmeleri öz yeterlik inançlarının düşük olmamasından kaynaklanmaktadır (Bandura, 1997).

Öz yeterliğe “algılanan öz yeterlik” de denilmektedir ve kişinin herhangi bir durumda kendi yeterliğine olan inancı anlamına gelir (Senemoğlu, 2004).

Booth, Abercrombie and Frey (2017)’e göre öz yeterlik, bireylerin akademik görevini başarıyla gerçekleştirebilecekleri konusunda odaklanmaktır. Öz yeterlik insanın hayatının her alanında pozitif yönde gelişme kat etmesine yardımcı olan bir niteliktir. Kişinin kendinin

farkında olması yani öz yeterlik algısının gelişmiş olması olaylara daha gerçekçi bir gözle bakmasını sağlayarak sağlıklı kararlar almasını sağlayacaktır.

Öz yeterlik algısı bireylerin kendi yetenekleri konusunda farkındalıklarıdır. Kişilerin duygu ve düşüncelerini, davranış şekillerini, olaylara bakış açılarını ve çözüm yöntemlerini belirleyen bir faktördür. Öz yeterlik zamanla değişebilen bir algıdır. Öz yeterlik algısı yüksek düzeyde olan bir birey, çalıştığı yere, iş koşullarına, çalışan ilişkisine vb farklı değişkenlere göre süreç içerisinde bu algısından sıyrılıp düşük bir öz yeterlik algısına sahip olabilir (Ülper ve Bağcı, 2012).

Öğretmen öz yeterliği. Toplumun yapısı değiştikçe, beklentiler ve ihtiyaçlar da buna göre şekillenmektedir. Toplumun şekillenmesinde en önemli görev eğitime ve doğal olarak öğretmenlere düşmektedir. Bu değişimle beraber eğitimcilerin öğretme döneminde yapmaları gerek iş yükü de artmaktadır. Öğretmenin bu sorumluklarını yerine getirirken çağdaş, ulusal ve evrensel değerleri benimsemiş, yeniliklere ve farklılıklara ayak uydurabileceğine olan inancının yüksek olması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında çocukların eğitime yönelik hedeflere ulaştırılması için, onlara dokunan okul öncesi öğretmenlerinin davranışları ve kendilerine olan inançları etkilidir (Özyürek ve Erbay, 2015).

Öğretmen öz yeterliği, öğretmenlerin farklı durumlarda ve ortamlarda öğretimi belli seviyelerde gerçekleştirebilme ve bu konuda kendi kabiliyetlerine olan kişisel inançlarıdır (İlgaz, Bülbül ve Çuhadar, 2013).

Guskey ve Pasaro (1994), eğitimci öz yeterliğini “etkili bir eğitim ve öğretim yapmada güven duygusu ve inancı” şeklinde belirtmiştir. Yani eğitimcilerin eğitimi ve öğretimi başarılı bir şekilde gerçekleştirebileceklerine olan inanç ve güvenleri denilebilir.

Okul öncesi öğretmenin genel kültürü, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi, öğretmenin sınıf içi davranış süreçleri gibi birçok alanı içine alan öz yeterlik düzeyi

önemlidir. Okul öncesi öğretmenlerinin nitelikli biçimde eğitim öğretim sürecini sürdürebilmeleri ve karşılaştıkları sorunlarda, istenmeyen davranışlarda, bireysel kabiliyetlerine yönelik “öz yeterlik inançları” da çok önemlidir. Günümüze yakın çalışmalara bakıldığında, eğitimcilerin farklı branşlarda ya da farklı olaylarda muhatap oldukları problemleri çözebilip çözemeyecekleri veya muvaffakiyetlerinin düzeyine yönelik bireysel fikirlerini göstermeye istinaden araştırmaların çoğaldığı dikkat çekmektedir (Yılmaz, Tomris ve Kurt, 2017).

Çocuğu tüm yönleriyle geliştirmeyi amaçlayan erken çocukluk eğitimi öğretmenlerinin “öz yeterlik” algılarının düşük olamaması, karşılaşılan sorunlarda, istenmeyen davranışlarda ve kaliteli eğitim ortamının oluşturulmasında faydalı olacaktır. Okul öncesi öğretmenin kendi yeterliğine olan inancı, çocukların öğrenmeye yönelik tutumlarının gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Mesleğine yönelik ve kişisel yeterliğe, eğitim değerlerine sahip olmada, eğitim programını uygulayabilecek ve gerçekleştirebilecek nitelikte olmayan öğretmenin elinde; en kusursuz program dahi işlevselliğini ve etkisini yitirebilir (Tunca, 2012’den akt. Tunca, Alkın-Şahin ve Oğuz, 2015).

Bölüm III: Yöntem

Araştırmanın bu kısmında; araştırmanın modeli, araştırmaya dahil olan katılımcılar, araştırmanın verilerini toplamak için kullanılan ölçme araçları, verilerin elde edilmesi ve bu verilerin çözümlenmesi için kullanılan yöntemler belirtilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin “mesleki değerlere sahip olma düzeyleri” ile “öz yeterlik inançları” arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden “tarama modeli” tercih edilmiştir.

“Tarama modeli”, daha önce ortaya konmuş veya şu anda da devam eden durum olay ve olguları oldukları haliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir. Bu durum kişi veya nesnelere gerçeklerden sapmadan durum koşullarına bağlı kalınarak çabalanır (Karasar, 2002). Çepni (2010)’ye göre ise “tarama modeli”, belirli bir araştırma grubu üzerinde çalışma yapıp evrenle ilgili veri toplama araçları ile sonuçlar elde etmeyi sağlar.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2018-2019 eğitim öğretim yılında Çanakkale ilinde yer alan MEB’e bağlı bağımsız anaokulları ile ilkokullar içerisinde bulunan anasınıflarında görev yapan 418 okul öncesi öğretmendir. Araştırmanın örneklemini, basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 163 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde araştırma kapsamında bulunan tüm seçenekler, seçilebilmek adına eşit ve özerk bir ihtimale tabidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017). Basit seçkisiz örnekleme yöntemi, evreni iyi temsil edebilme noktasında kuvvetli olmakla birlikte örneklem, komple gelişigüzel bir yolla belirlenir. Fakat kullanılması biraz zordur (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Tablo 1’de araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin betimsel nitelikleri yer almaktadır.

Tablo 1

Örnekleme Oluşturan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri

Özellikler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	160	98,2
	Erkek	3	1,8
Eğitim Durumu	Lisans	142	87,1
	Yüksek Lisans	8	4,9
	Doktora	13	8,0
Mesleki Kıdem	1-5	51	31,3
	5-10	101	62,0
	10+	11	6,7
Okul Türü	İlköğretim	40	24,5
	Bağımsız	123	75,5
Sınıf Mevcudu	10-15	17	10,4
	15-20	114	70,0
	20+	32	19,6

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya dahil olan okul öncesi öğretmenlerinden 160’ı kadın iken 3’ü erkektir. Eğitim durumlarına göre bakıldığında lisans eğitimini tamamlamış öğretmen sayısı 142, yüksek lisans eğitimini tamamlamış öğretmen sayısı 8, doktora eğitimini tamamlamış öğretmen sayısı ise 13’tür. Öğretmenlerin % 87,1’inin lisans eğitimini tamamladığı görülmektedir. Meslekte görev yaptıkları süreye baktığımızda; 1-5 yıldır görev yapan okul öncesi öğretmeni sayısı 51, 5-10 yıldır görev yapan okul öncesi öğretmeni sayısı 101 iken 10 yılı aşkın bir süredir görev yapan okul öncesi öğretmeni sayısı 11’dir. Öğretmenlerin büyük kısmının (%62’sinin) 5-10 yıldır görev yapmakta olduğu görülmektedir. Katılımcıların 123’ü bağımsız anaokullarında görev yaparken 40’ı bünyesinde anasınıflı

barındıran ilköğretim kurumlarında görev yapmaktadır. Öğretmenlerin %75,5'inin bağımsız anaokullarında görev yapmakta olduğu görülmektedir

Sınıflarındaki çocuk sayısına baktığımızda ise sınıf mevcudu 10-15 arasında olan 17, 15-20 arasında olan 114, 20 ve üzerinde olan 32 okul öncesi öğretmeni bulunmaktadır. Öğretmenlerin %70'inin 15-20 öğrenciye sahip sınıflarda görev yapmakta olduğu görülmektedir

Veri Toplama Araçları

Araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ile öz yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın verileri toplanırken öncelikle örnekleme yer alan okulların listesi çıkarılmıştır. Örnekleme belirlenen okul öncesi öğretmenlerine belirlenen veri toplama araçları uygulanmıştır. Bunlar;

- Araştırmacı tarafından oluşturulan, okul öncesi öğretmenlerinin cinsiyetleri, yaşları, eğitim durumları vb. bilgileri edinmeye yönelik kapalı uçlu sorular içeren genel bilgi formu,
- Tunca ve Sağlam (2012) tarafından geliştirilen öğretmenlik mesleğinin mesleki değerlerine sahip olma durumlarının belirlenmesine yönelik oluşturulan 24 maddelik “Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği”dir. Veri toplama aracı; 8 maddelik “farklılıklara saygı duyma”, 8 maddelik “kişisel ve toplumsal sorumluluk”, 5 maddelik “şiddete karşı olma”, 3 maddelik “işbirliğine açık olma” alt boyutlarını kapsamaktadır.
- Tepe (2011) tarafından geliştirilen “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği”dir. Veri toplama aracı; 9 maddelik “öğrenme öğretme süreci”, 7 maddelik “iletişim becerileri”, 5 maddelik “aile katılımı”, 6 maddelik “planlama”, 5 maddelik “öğrenme ortamlarının düzenlenmesi”, 5 maddelik “sınıf yönetimi” boyutlarından oluşan toplam 37 maddeli bir ölçektir.

Veri toplama araçları; “hiç” (1), “az” (2), “orta” (3), “çok” (4), “tamamen” (5) şıklarını içermektedir. “Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği”nde bulunan olumsuz maddeler (4,7,12,17,22) olduğu için ters kodlanmıştır. Kullanılan ölçme araçlarının güvenirlik analizi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği'nin Güvenirlik Analizi Sonuçları

	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı
Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği	24	.77
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği	37	.87

Tablo 2 incelendiğinde; öğretmenlik mesleği değerleri ölçeğinin 24 maddesi bulunmaktadır ve yapılan güvenirlik testi sonucu Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .77 saptanmıştır. Tunca ve Sağlam (2012) tarafından gerçekleştirilen ölçek geliştirme çalışmasında yapılan analiz sonuçlarına göre bulunan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise .82’dir. Öğretmenlerin öz yeterlik inançları ölçeğinin 37 maddesi bulunmaktadır ve yapılan güvenirlik testi sonucu Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .87 olarak saptanmıştır. Tepe (2011) tarafından gerçekleştirilen ölçek geliştirme çalışmasında yapılan analiz sonuçlarına göre bulunan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise .97’dir. Ölçme araçlarının “Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı” değerleri, 0.80-1.00 aralığında yer aldığı için ölçekler “oldukça güvenilir” bulunmuştur (Kalaycı, 2009).

Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile mesleki değerlere sahip olma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandığından, araştırma verilerinin toplanmasını sağlayan “Genel Bilgi Formu” maddeleri, araştırımcı tarafından uzman görüşü alınarak oluşturulmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin kişisel bilgilerinin bulunduğu bu bölümden sonra okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerini belirleyen “Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği” ile “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik Ölçeği” yerini almıştır. Uygulamaya başlamadan önce, Çanakkale Milli Eğitim Müdürlüğü ve Çanakkale Valiliğinden izinler alınmıştır. Bu izinler doğrultusunda Çanakkale ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerine ölçekler dağıtılmıştır. Ölçme araçlarının il merkezi ve belirlenen ilçelerde görev yapan okul öncesi öğretmenlerine dağıtılması ve toplanması yaklaşık olarak üç aylık bir sürede gerçekteşmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının ilk kısmı olan Genel Bilgi Formu’nda çalışmanın betimsel analizi yapılmıştır. Araştırmanın betimsel analizinde Genel Bilgi Formu kullanılarak örnekleme yer alan okul öncesi öğretmenlerinin demografik özelliklerine yönelik cevaplar aranmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının ikinci kısmında, öğretmenlere uygulanan “Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği”, “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik Ölçeği” bulunmaktadır. Uygulanan ölçme araçları analiz edilirken, madde sayıları m1, m2,...m24 ve s1, s2.....s37 şeklinde kodlanmıştır. Uygulanan ölçme araçlarının ile elde edilen veriler bilgisayar ortamında çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular tablolar halinde gösterilmiştir. Elde edilen bulgular yorumlanırken, puan aralıkları; 1,00-1,79 (Çok Düşük), 1,80-2,59 (Düşük), 2,60-3,39 (Orta), 3,40- 4,19 (Yüksek), 4,20-5,00 (Çok Yüksek) şeklinde yorumlanmıştır.

Verilerin analizinde kullanılacak istatistiksel teknikleri belirlemek amacıyla dağılımlara ilişkin basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri incelenmiştir.

Veri toplama araçlarının basıklık ve çarpıklık analizi Tablo 3 ve Tablo 4' te gösterilmiştir.

Tablo 3

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeğine İlişkin Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Boyut	Basıklık	Çarpıklık
Öğrenme ve Öğretme Süreci	.425	-.531
İletişim Becerileri	-.643	.017
Planlama Becerileri	-.135	-.134
Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi	.320	-.456
Sınıf Yönetimi	.270	-.378
Aile Katılımı	.017	-.643
Ölçek Toplamında	.544	-.211

Tablo 3'e göre, ölçeğin tamamından ve alt boyutlarından elde edilen puanlar (+2.0) ile (-2.0) arasında olduğundan dolayı veriler normal dağılım göstermektedir (George ve Mallery, 2010).

Tablo 4

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değer Ölçeğine İlişkin Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Boyut	Basıklık	Çarpıklık
Farklılıklara Saygı Duyma	.403	-.333
Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk	-.134	.461
Şiddete Karşı Olma	.026	.746
İşbirliğine Açık Olma	.189	.148
Ölçek Toplamında	-.149	.285

Tablo 4'e göre, ölçeğin tamamından ve alt boyutlarından elde edilen puanlar (+2.0) ile (-2.0) arasında olduğundan dolayı veriler normal dağılım göstermektedir (George ve Mallery, 2010).

Sonuçlar analiz edilirken eğitim durumu, okul türü, mesleki kıdem ve sınıf mevcudu değişkenlerinin analizinde; bağımsız grubun ikili olduğu durumlarda parametrik testlerden bağımsız örnekleme t testi, bağımsız grubun ikiden çok olduğu durumlarda ise tek yönlü ANOVA (F testi) kullanılmıştır. Bunun yanı sıra, Frekans (f), yüzde (%), Standart Sapma (ss) ve aritmetik ortalama (\bar{x}) değerleri kullanılmıştır.

Bölüm IV: Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, analizler ile ortaya konulan bulgulara yer verilmiştir. “Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları” ve “mesleki değerlere sahip olma düzeylerine” yönelik anlamlı farklılıkların betimsel değişkenlere göre analiz edilerek bulgular ortaya konmuştur.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Düzeyine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında, okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları hangi düzeydedir ve ikinci alt problemi kapsamında belirlenen bağımsız değişkenlere göre okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları anlamlı bir farklılık göstermekte midir? sorularına yönelik cevap bulabilmek adına ölçeğin alt boyutları ile ölçeğin toplamına ilişkin analiz sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Düzeyine İlişkin Analiz Sonuçları

Boyut	\bar{X}	Ss
Öğrenme ve Öğretme Süreci	4.24	.46
İletişim Becerileri	3.63	.77
Planlama Becerileri	4.17	.46
Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi	4.29	.48
Sınıf Yönetimi	4.25	.50
Aile Katılımı	3.63	.77
Ölçeğin Toplamı	4.17	.38

Tablo 5 incelendiğinde; okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları düzeyinin 5 üzerinden $\bar{X}=4.17$ olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra okul öncesi öğretmenlerinin öz

yeterlik inançları düzeyine ilişkin alt boyutlarda en çok öğrenme ortamlarının düzenlenmesi ($\bar{X}=4.29$), sınıf yönetimi ($\bar{X}=4.25$) ve öğrenme öğretme süreci ($\bar{X}=4.24$) boyutlarında kendilerini yeterli gördükleri ortaya konmuştur. Bunun yanı sıra, kendilerini en yetersiz gördükleri boyutlar ise, iletişim becerileri ($\bar{X}=3.63$) ve planlama ($\bar{X}=4.17$) olarak tespit edilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının mesleki kıdem değişkenine göre incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği, ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (Öğrenme Öğretme Süreci, İletişim Becerisi, Planlama Becerisi, Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi, Sınıf Yönetimi, Aile Katılımı) incelenerek Tablo 6, Tablo7, Tablo 8, Tablo 9, Tablo 10 ve Tablo 11 ve Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 6

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öz Yeterlik İnancı	1-5	51	4.16	.35	Gruplararası	.441	2	.221	1.52	.22
	5-10	101	4.15	.38						
	10+	11	4.36	.41	Gruplarıçi	23.155	160	.145		
	Toplam	163	4.17	.38	Toplam	23.596	162			

Tablo 6’ya göre okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=1.152$; $p>.05$]. 10 yıldan daha uzun süre görev yapmış olan katılımcıların öz yeterlik inancı ($\bar{X}=4.36$), 1-5 yıl ($\bar{X}=4.16$) ve

5-10 yıl ($\bar{X}=4.15$) görev yapan katılımcıların öz yeterlik inancına göre daha yüksek olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 7

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğrenme Öğretme Süreci Alt Boyutu	1-5	51	4.22	.42	Gruplararası	.277	2	.139	.652	.52
	5-10	101	4.22	.47						
	10+	11	4.39	.44	Gruplarıçi	34.026	160	.213		
	Toplam	163	4.24	.46	Toplam	34.303	162			

Tablo 7'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme öğretme süreçleri mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.652$; $p>.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların öğrenme öğretme sürecine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.39$), 1-5 yıl ($\bar{X}=4.22$) ve 5-10 yıllık ($\bar{X}=4.22$) kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek düzeyde olmasına rağmen aralarında anlamlı bir fark belirlenmemiştir.

Tablo 8

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
İletişim Becerileri Alt Boyutu	1-5	51	3.67	.73	Gruplararası	3.731	2	1.865	3.192	.04
	5-10	101	3.56	.75						
	10+	11	4.16	.95	Gruplarıçi	93.513	160	.584		
	Toplam	163	3.63	.77	Toplam	97.244	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 8'e göre okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerileri mesleki kıdem değişkenine göre 5-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler arasında, 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=3.192$; $p<.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların iletişim becerilerine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.16$) 5-10 yıl mesleki kıdeme sahip katılımcıların iletişim becerilerine göre ($\bar{X}=3.56$) daha yüksektir.

Tablo 9

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Planlama Becerisi Alt Boyutu	1-5	51	4.17	.45	Gruplararası	.657	2	.329	1.513	.52
	5-10	101	4.15	.47						
	10+	11	4.40	.41	Gruplariçi	34.746	160	.217		
	Toplam	163	4.17	.46	Toplam	35.403	162			

Tablo 9'a göre okul öncesi öğretmenlerinin planlama becerilerinde mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır [$F_{(2-160)}=1.513$; $p>.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların planlama becerisine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.40$) diğer kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 10

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamını Düzenleme" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğr. Ortamının Düzeni Alt Boyutu	1-5	51	4.20	.48	Gruplararası	.838	2	.419	1.775	.17
	5-10	101	4.32	.49						
	10+	11	4.47	.38	Gruplariçi	37.747	160	.236		
	Toplam	163	4.29	.48	Toplam	38.585	162			

Tablo 10'a göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme ortamını düzenlemesi, mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.1.775$; $p>.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların öğrenme öğretme sürecine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.47$) diğer kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek düzeyde olmasına rağmen aralarında anlamlı fark belirlenmemiştir.

Tablo 11

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Sınıf Yönetimi Alt Boyutu	1-5	51	4.12	.51	Gruplararası	1.249	2	.624	2.507	.08
	5-10	101	4.31	.49						
	10+	11	4.36	.45	Gruplarıçi	39.849	160	.249		
	Toplam	163	4.25	.50	Toplam	41.098	162			

Tablo 11'e göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi alt boyutunda mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı fark bulunmamıştır [$F_{(2-160)}=2.507$; $p>.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.36$) diğer kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek düzeyde olmasına rağmen aralarında anlamlı fark belirlenmemiştir.

Tablo 12

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Aile Katılımı Alt Boyutu	1-5	51	3.67	.73	Gruplararası	3.731	2	1.865	3.192	.04
	5-10	101	3.56	.75						
	10+	11	4.16	.95	Gruplarıçi	93.513	160	.584		
	Toplam	163	3.63	.77		97.244	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 12'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına etkisi 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ile 5-10 yıllık mesleki kıdeme sahip öğretmenler arasında, 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=3.192$; $p<.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.16$) 5-10 yıl mesleki kıdeme sahip katılımcıların iletişim becerilerine göre ($\bar{X}=3.56$) daha yüksektir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının eğitim durumu değişkenine göre incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (Öğrenme Öğretme Süreci, İletişim Becerisi, Planlama Becerisi, Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi, Sınıf Yönetimi, Aile Katılımı) incelenerek Tablo 13, Tablo 14, Tablo 15, Tablo 16, Tablo 17, Tablo 18 ve Tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 13

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Öz Yeterlik İnanç	Lisans	142	4.13	.35						
	Yüksek Lisans	8	4.30	.33	Gruplararası	1.240	2	.620		
	Doktora	13	4.44	.53	Gruplarıçi	22.355	160	.140		
	Toplam	163	4.17	.38	Toplam	23.5960	162		4.439	.01

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır

Tablo 13'e göre okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; doktora mezunu öğretmenler ile lisans mezunu öğretmenler arasında, doktora mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=4.439$; $p<.05$]. Doktora mezunu katılımcıların öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.44$); lisans mezunu katılımcılara ($\bar{X}=4.13$) ve yüksek lisans mezunu katılımcılara ($\bar{X}=4.30$) göre daha yüksektir.

Tablo 14

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Öğrenme Öğretme Süreci Alt Boyutu	Lisans	142	4.20	.45	Gruplararası	1.281	2	.641	3.104	.04
	Yüksek Lisans	8	4.48	.33						
	Doktora	13	4.46	.53	Gruplarıçi	33.022	160	.206		
	Toplam	163	4.24	.46	Toplam	34.303	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 14'e göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme öğretme süreçleri, eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; yüksek lisans mezunu öğretmenler ile lisans mezunu öğretmenler arasında, yüksek lisans mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=3.104$; $p<.05$]. Yüksek lisans mezunu katılımcıların öğrenme öğretme sürecine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.48$); lisans mezunu katılımcılara ($\bar{X}=4.20$) ve doktora mezunu katılımcılara ($\bar{X}=4.46$) göre daha yüksektir.

Tablo 15

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
İletişim Becerileri Alt Boyutu	Lisans	142	3.58	.72	Gruplararası	3.524	2	1.762	3.008	.05
	Yüksek Lisans	8	3.75	1.05						
	Doktora	13	4.12	1.01	Gruplarıçi	93.720	160	.586		
	Toplam	163	3.63	.77	Toplam	97.244	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 15'e göre okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerileri, eğitim durumu değişkenine göre; doktora mezunu öğretmenler ile lisans mezunu öğretmenler arasında, doktora mezunu öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=3.008$; $p<.05$]. Doktora mezunu katılımcıların iletişim becerilerine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.12$), lisans mezunu öğretmenlere göre ($\bar{X}=3.58$) daha yüksektir.

Tablo 16

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Planlama Becerisi Alt Boyutu	Lisans	142	4.13	.44	Gruplararası	2.173	2	.641	5.232	.00
	Yüksek Lisans	8	4.37	.39						
	Doktora	13	4.52	.60	Gruplarıçi	33.230	160	.206		
	Toplam	163	4.17	.46	Toplam	35.403	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 16'ya göre okul öncesi öğretmenlerinin planlama becerileri, eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; doktora mezunu öğretmenlerin planlama becerisi ile lisans mezunu öğretmenlerin planlama becerisi arasında, doktora mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=5.232$; $p<.05$]. Doktora mezunu katılımcıların planlama becerilerine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.52$) lisans mezunu katılımcıların planlama becerisine göre ($\bar{X}=4.13$) daha yüksektir.

Tablo 17

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğrenme Ortamı Düzenlenmesi Alt Boyutu	Lisans	142	4.27	.48	Gruplararası	.863	2	.432	1.831	.16
	Yüksek Lisans	8	4.32	.26						
	Doktora	13	4.53	.59	Gruplarıçi	37.722	160	.236		
	Toplam	163	4.29	.48	Toplam	38.585	162			

Tablo 17'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme ortamını düzenlemesi, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=1.831$; $p>.05$]. Doktora mezunu katılımcıların öğrenme ortamının düzenlenmesine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.53$) diğer mezuniyet derecelerine sahip katılımcılara göre yüksek olmasına rağmen aralarında anlamlı bir fark belirlenmemiştir.

Tablo 18

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Sınıf Yönetimi Alt Boyutu	Lisans	142	4.23	.50	Gruplararası	1.242	2	.621	2.493	.08
	Yüksek Lisans	8	4.25	.38						
	Doktora	13	4.55	.44	Gruplarıçi	39.856	160	.249		
	Toplam	163	4.25	.50	Toplam	41.098	162			

Tablo 18'e göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=2.493$; $p>.05$]. Doktora mezunu katılımcıların sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.55$) diğer mezuniyet derecelerine sahip katılımcılara göre yüksek olmasına rağmen aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 19

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Aile Katılımı Alt Boyutu	Lisans	142	3.58	.72	Gruplararası	3.524	2	1.762	3.00	.05
	Yüksek Lisans	8	3.75	1.05						
	Doktora	13	4.12	1.01	Gruplarıçi	93.720	160	.586		
	Toplam	163	3.63	.77	Toplam	97.244	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 19'a göre okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları, eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; doktora mezunu katılımcılar ile lisans mezunu katılımcılar arasında, doktora mezunu katılımcıların lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=3.00$; $p<.05$]. Doktora mezunu katılımcıların aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.12$), lisans mezunu katılımcıların aile katılımına yönelik öz yeterlik inançlarından ($\bar{X}=3.58$) yüksektir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının görev yaptıkları okul türü değişkenine göre incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının görev yaptıkları okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (Öğrenme Öğretme Süreci, İletişim Becerileri, Planlama Becerileri, Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi, Sınıf Yönetimi, Aile Katılımı) incelenerek Tablo 20, Tablo 21, Tablo 22, Tablo 23, Tablo 24, Tablo 25 ve Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 20

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Öz Yeterlik İnanç	Bağımsız Anaokulu	40	4.09	.36	161	-1.374	.17
	İlkokul	123	4.19	.38			

Tablo 20'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları okul türü değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($t_{(161)}=-1.374$, $p>.05$). İlköğretim kurumlarında görev yapan katılımcıların öz yeterlik inançları ($\bar{x}=4.19$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcıların öz yeterlik inançlarına ($\bar{x}=4.09$) göre daha yüksek olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 21

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Öğrenme Öğretme Süreci Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	4.26	.42	161	.41	.68
	İlkokul	123	4.23	.47			

Tablo 21'e göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme öğretme süreçlerine yönelik öz yeterlik inançları okul türü değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir ($t_{(161)}=.41$, $p>.05$). İlköğretim kurumlarında görev yapan katılımcıların öğrenme öğretme süreçlerine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.26$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcıların öz yeterlik inançlarına ($\bar{X}=4.23$) göre daha yüksek olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 22

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
İletişim Becerisi Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	3.48	.73	161	-1.44	.15
	İlkokul	123	3.68	.78			

Tablo 22'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerilerine yönelik öz yeterlik inançları okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir ($t_{(161)}=-1.44$, $p>.05$). İlköğretimde görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre iletişim becerilerine yönelik inançları ($\bar{X}=3.68$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=3.48$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 23

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Planlama Becerisi Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	4.14	.47	161	-.531	.59
	İlkokul	123	4.18	.46			

Tablo 23'e göre okul öncesi öğretmenlerinin planlama becerilerine yönelik öz yeterlik inançları okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir ($t_{(161)}=-.531$, $p>.05$). İlköğretimde görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre planlama becerilerine yönelik inançları ($\bar{X}=4.18$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=4.14$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 24

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	4.26	.39	161	-.513	.60
	İlkokul	123	4.30	.51			

Tablo 24'e göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme ortamının düzenlenmesine yönelik öz yeterlik inançları okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir

($t_{(161)}=-.513$, $p>.05$). İlköğretimde görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre planlama becerilerine yönelik inançları ($\bar{X}=4.30$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=4.26$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı fark tespit edilmemiştir.

Tablo 25

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Sınıf Yönetimi Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	4.17	.48	161	-1.197	.23
	İlkokul	123	4.28	.50			

Tablo 25'e göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik inançları okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir ($t_{(161)}=-1.197$ $p>.05$). İlköğretimde görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre planlama becerilerine yönelik inançları($\bar{X}=4.28$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=4.17$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır.

Tablo 26

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun "Okul Türü" Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Aile Katılımı Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	3.48	.73			
	İlkokul	123	3.68	.78	161	-1.443	.15

Tablo 26'ya göre okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir ($t_{(161)} = p > .05$). İlköğretimde görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre aile katılımına yönelik inançları ($\bar{X}=4.28$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=4.17$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarının sınıf mevcudu değişkenine göre incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (Öğrenme Öğretme Süreci, İletişim Becerisi, Planlama Becerisi, Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi, Sınıf Yönetimi, Aile Katılımı) incelenerek Tablo 27, Tablo 28, Tablo 29, Tablo 30, Tablo 31, Tablo 32 ve Tablo 33'te gösterilmiştir.

Tablo 27

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançlarının “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öz Yeterlik İnanç	10-15 arası	17	4.22	.29	Gruplararası	.789	2	.394	2.767	.06
	15-20 arası	114	4.12	.36						
	20 ve üzeri	32	4.29	.45	Gruplarıçi	22.807	160	.143		
	Toplam	163	4.17	.38	Toplam	23.596	162			

Tablo 27’ye göre okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=2.767$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 20’den fazla olan katılımcıların öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.29$), mevcudu daha az olan sınıfa sahip katılımcılara göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 28

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Öğretme Süreçleri" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğrenme Öğretme Süreci Alt Boyutu	10-15 arası	17	4.25	.42	Gruplararası	.118	2	.059	.275	.76
	15-20 arası	114	4.22	.45						
	20 ve üzeri	32	4.29	.49	Gruplarıçi	34.185	160	.214		
	Toplam	163	4.25	.46	Toplam	34.303	162			

Tablo 28'e göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme öğretme süreçlerine yönelik öz yeterlik inançları, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.275$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 20'den fazla olan katılımcıların öğrenme öğretme sürecine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.29$), mevcudu daha az olan sınıfa sahip katılımcılara göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 29

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "İletişim Becerileri" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
İletişim Becerileri Alt Boyutu	10-15 arası	17	3.71	.52	Gruplararası	3.567	2	1.783	3.046	.05
	15-20 arası	114	3.54	.78						
	20 ve üzeri	32	3.91	.78	Gruplarıçi	93.678	160	.585		
	Toplam	163	3.63	.77	Toplam	97.244	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 29'a göre okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerilerine yönelik öz yeterlik inançları, sınıf mevcudu değişkenine göre incelendiğinde; 20 ve üzeri mevcuda sahip katılımcılar ile 15-20 arası mevcuda sahip katılımcılar arasında, 20 ve üzeri mevcuda sahip katılımcıların lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=3.046$; $p<.05$]. Sınıf mevcudu 20'den fazla olan katılımcıların iletişim becerilerine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=3.91$), mevcudu 15- 20 arası olan sınıfa sahip katılımcıların iletişim becerilerine yönelik öz yeterlik inançlarına göre ($\bar{X}=3.54$) daha yüksektir.

Tablo 30

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Planlama Becerileri" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Planlama Becerisi Alt Boyutu	10-15	17	4.26	.41	Gruplararası	.244	2	.122	.556	.57
	15-20	114	4.15	.46						
	20+	32	4.21	.51	Gruplarıçi	35.159	160	.220		
	Toplam	163	4.17	.46	Toplam	34.303	162			

Tablo 30'a göre okul öncesi öğretmenlerinin planlama becerilerine yönelik öz yeterlik inançları, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.556$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 10-15 arası olan katılımcıların planlama becerilerine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.26$), diğer mevcuda sahip okul öncesi öğretmenlerine göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 31

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Öğrenme Ortamının Düzenlenmesi Alt Boyutu	10-15 arası	17	4.31	.51	Gruplararası	.096	2	.048	.199	.82
	15-20 arası	114	4.27	.46						
	20 ve üzeri	32	4.33	.55	Gruplarıçi	38.489	160	.241		
	Toplam	163	4.29	.48	Toplam	38.585	162			

Tablo 31'e göre okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme ortamının düzenlenmesine yönelik öz yeterlik inançları, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.199$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 20'den fazla olan okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme ortamının düzenlenmesine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.33$), mevcudu daha az olan sınıfa sahip okul öncesi öğretmenlerine göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 32

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Sınıf Yönetimi" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Sınıf Yönetimi Alt Boyutu	10-15 arası	17	4.32	.42	Gruplararası	1.107	2	.554	2.215	.11
	15-20 arası	114	4.20	.50						
	20 ve üzeri	32	4.40	.51	Gruplarıçi	39.991	160	.250		
	Toplam	163	4.25	.50	Toplam	41.098	162			

Tablo 32'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik inançları, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=2.215$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 20'den fazla olan katılımcıların sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=4.40$), mevcudu daha az olan sınıfa sahip katılımcılara göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 33

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Aile Katılımı" Alt Boyutunun "Sınıf Mevcudu" Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Aile Katılımı Alt Boyutu	10-15 arası	17	3.71	.52	Gruplararası	3.567	2	1.783	3.046	.05
	15-20 arası	114	3.54	.78						
	20 ve üzeri	32	3.91	.78	Gruplarıçi	93.678	160	.585		
	Toplam	163	3.63	.77	Toplam	97.244	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 33'e göre okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları, sınıf mevcudu değişkenine incelendiğinde; 20 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip okul öncesi öğretmenleri ile 15-20 arası sınıf mevcuduna sahip okul öncesi öğretmenleri arasında, 20 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip okul öncesi öğretmenlerinin lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=3.046$; $p<.05$]. Sınıf mevcudu 20'den fazla olan okul öncesi öğretmenlerinin aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları ($\bar{X}=3.91$), mevcudu daha az olan sınıfa sahip okul öncesi öğretmenlerine göre ($\bar{X}=3.54$) yüksek daha yüksektir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü ve dördüncü alt problemlerine cevap bulabilmek adına araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin her alt boyutu ve ölçeğin geneli için gerçekleşme düzeyine ilişkin analiz sonuçları ortaya konmuştur.

Tablo 34

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Analiz Sonuçları

Boyut	\bar{X}	Ss
Farklılıklara Saygı Duyma	4.15	.44
Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk	3.00	.62
Şiddete Karşı Olma	1.87	.64
İşbirliğine Açık Olma	3.51	.69
Ölçeğin Toplamı	3.21	.37

Tablo 34'e göre; okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri 5 üzerinden $\bar{X}=3.21$ 'dir. Ayrıca araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyine ilişkin alt boyutlarda en çok; farklılıklara saygı duyma ($\bar{X}=4.15$), iş birliğine açık olma ($\bar{X}=3.51$) değerlerine sahip oldukları görülürken bunun yanı sıra, şiddete karşı olma ($\bar{X}=1.87$) ve kişisel ve toplumsal sorumluluk ($\bar{X}=3.00$) değerlerine daha az sahip oldukları ortaya konmuştur.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin mesleki kıdem değişkeni açısından incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin, mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (İşbirliğine açık olma, kişisel ve toplumsal sorumluluk, farklılıklara saygı duyma ve şiddete karşı olma) incelenerek Tablo 35, Tablo 36, Tablo 37, Tablo 38 ve Tablo 39'da gösterilmiştir.

Tablo 35

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Mesleki Değer	1-5	51	3.28	.39	Gruplararası	.427	2	.213	1.51	.22
	5-10	101	3.17	.36						
	10+	11	3.29	.40	Gruplarıçi	22.592	160	.141		
	Toplam	163	3.21	.37	Toplam	23.019	162			

Tablo 35’e göre okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=1.51$; $p>.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların mesleki değerleri ($\bar{X}=3.29$) diğer kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek düzeyde olmasına karşın aralarındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 36

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Farklılıklara Saygı Duyma” Alt Boyutunun “Mesleki Kıdem” Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Farklılıklara Saygı Duyma Alt Boyutu	1-5 Yıl	51	4.17	.43	Gruplararası	.118	2	.059	.294	.74
	5-10 Yıl	101	4.13	.45						
	10+ Yıl	11	4.23	.45	Gruplarıçi	32.057	160	.200		
	Toplam	163	4.15	.44	Toplam	32.175	162			

Tablo 36'ya göre okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duyma düzeyleri mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.294$; $p>.05$]. 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan katılımcıların farklılıklara saygı duyma düzeylerine yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=4.23$) diğer kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek düzeyde olmasına karşın aralarındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 37

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk Alt Boyutu	1-5	51	3.10	.71	Gruplararası	1.044	2	.522	1.348	.26
	5-10	101	2.93	.58						
	10+	11	3.09	.52	Gruplariçi	61.971	160	.387		
	Toplam	163	3.00	.62	Toplam	63.016	162			

Tablo 37'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin kişisel ve toplumsal sorumluluk düzeyleri, mesleki kıdem'e göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=1.348$; $p>.05$]. 1-5 yıl kıdeme sahip katılımcıların kişisel ve toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değer düzeyleri ($\bar{X}=3.10$) diğer kıdeme katılımcılara göre yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır.

Tablo 38

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Şiddete Karşı Olma" Alt Boyutunun "Mesleki Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Şiddete Karşı Olma Alt Boyutu	1-5	51	1.89	.64	Gruplararası	.018	2	.009	.021	.97
	5-10	101	1.87	.65						
	10+	11	1.87	.72	Gruplarıçi	68.337	160	.427		
	Toplam	163	1.87	.64	Toplam	68.355	162			

Tablo 38'e göre okul öncesi öğretmenlerinin şiddete karşı olma düzeyleri, mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.021$; $p>.05$]. 1-5 yıl kıdeme sahip olan katılımcıların şiddete karşı olmaya yönelik mesleki değer düzeyleri ($\bar{X}=1.89$) diğer kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek düzeyde olmasına karşın aralarındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 39

Okul Öncesi Öğretmenlerinin İşbirliğine Açık Olma" Alt Boyutunun "Meslek Kıdem" Değişkenine Göre Analizi

	Mesleki Kıdem	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
İşbirliğine Açık Olma Alt Boyutu	1-5	51	3.67	.75	Gruplararası	2.394	2	1.197	2.502	.08
	5-10	101	3.42	.65						
	10+	11	3.66	.76	Gruplarıçi	76.529	160	.478		
	Toplam	163	3.51	.69	Toplam	78.923	162			

Tablo 39'a göre okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olma düzeyleri, mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=2.502$; $p>.05$]. 1-5 yıl kıdeme sahip katılımcıların işbirliğine açık olmaya yönelik mesleki değer düzeyleri ($\bar{X}=3.67$) diğer kıdeme sahip katılımcılara göre yüksek olmasına karşın aralarına anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin eğitim durumu değişkeni açısından incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (Farklılıklara saygı duyma, kişisel ve toplumsal sorumluluk, şiddete karşı olma, işbirliğine açık olma) incelenerek Tablo 40, Tablo 41, Tablo 42, Tablo 43 ve Tablo 44'te gösterilmiştir.

Tablo 40

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Mesleki Değer	Lisans	142	3.17	.35	Gruplararası	1.656	2	.828	6.201	.00
	Yüksek Lisans	8	3.39	.42						
	Doktora	13	3.52	.42	Gruplariçi	21.363	160	.134		
	Toplam	163	3.21	.37	Toplam	23.019	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır

Tablo 40'a göre okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; doktora mezunu öğretmenler ile lisans mezunu katılımcılar arasında, doktora mezunu katılımcıların lehine anlamlı fark vardır [$F_{(2-160)}$]

$t_{(160)}=6.201$; $p<.05$]. Doktora mezunu olan okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerleri ($\bar{X}=3.52$) yüksek lisans mezunu öğretmenlerden ($\bar{X}=3.39$) ve lisans mezunu öğretmenlerden ($\bar{X}=3.17$) daha yüksektir.

Tablo 41

Okul Öncesi Öğretmenlerinin "Farklılıklara Saygı Duyma" Alt Boyutunun "Eğitim Durumu" Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Farklılıklara Saygı Duyma Alt Boyutu	Lisans	142	4.12	.44	Gruplararası	1.328	2	.664	3.445	.03
	Yüksek Lisans	8	4.45	.32						
	Doktora	13	4.34	.40	Gruplariçi	30.846	160	.193		
	Toplam	163	4.15	.44	Toplam	32.175	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 41'e göre okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duyma düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde; doktora mezunu öğretmenler ile lisans mezunu katılımcılar arasında, doktora mezunu katılımcılar lehine anlamlı fark vardır [$F_{(2-160)}=3.445$; $p<.05$]. Yüksek lisans mezunu olan okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duyma düzeylerine yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=4.45$) doktora mezunu öğretmenlerden ($\bar{X}=4.34$) ve lisans mezunu öğretmenlerden ($\bar{X}=4.12$) daha yüksektir.

Tablo 42

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk” Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk Alt Boyutu	Lisans	142	2.94	.57	Gruplararası	3.706	2	1.853	4.999	.00
	Yüksek Lisans	8	3.39	1.01						
	Doktora	13	3.39	.70	Gruplariçi	59.310	160	.371		
	Toplam	163	3.00	.62	Toplam	63.016	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 42’ye göre okul öncesi öğretmenlerinin kişisel ve toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değerlerine, eğitim durumlarına göre bakıldığında; doktora mezunu katılımcılar ile lisans mezunu katılımcılar arasında, doktora mezunu olan katılımcıların lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=4.999$; $p<.05$]. Doktora mezunu olan katılımcıların kişisel ve toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=3.39$), yüksek lisans mezunu olan mezunu katılımcıların kişisel ve toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=3.39$) ile aynı iken lisans mezunu katılımcıların kişisel ve toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değerlerinden ($\bar{X}=2.94$) daha yüksektir.

Tablo 43

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Şiddete Karşı Olma” Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Şiddete Karşı Olma Alt Boyutu	Lisans	142	1.87	.63	Gruplararası	.986	2	.493	1.171	.31
	Yüksek Lisans	8	1.60	.48						
	Doktora	13	2.04	.89	Gruplarıçi	67.369	160	.421		
	Toplam	163	1.87	.64	Toplam	68.355	162			

Tablo 43'e göre okul öncesi öğretmenlerinin şiddete karşı olma düzeyleri, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=1.171;p>.05$]. Doktora mezunu olan okul öncesi öğretmenlerinin şiddete karşı olmaya yönelik mesleki değer düzeyleri ($\bar{X}=2.04$) diğer eğitim durumuna sahip öğretmenlere göre yüksek olmasına karşın aralarındaki farkın anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 44

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “İşbirliğine Açık Olma” Alt Boyutunun “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Analizi

	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
İşbirliğine Açık Olma Alt Boyutu	Lisans	142	3.46	.66	Gruplararası	5.321	2	2.661	5.784	.00
	Yüksek Lisans	8	3.54	.88						
	Doktora	13	4.12	.64	Gruplariçi	73.602	160	.460		
	Toplam	163	3.51	.69	Toplam	78.923	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 44’e göre okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olmaya yönelik mesleki değerlerine eğitim durumları göz önüne alınarak bakıldığında, doktora mezunu katılımcılar ile lisans mezunu katılımcılar arasında, doktora mezunu olan okul öncesi öğretmenlerinin lehine anlamlı fark tespit edilmiştir [$F_{(2-160)}=5.784$; $p<.05$]. Doktora mezunu olan okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olmaya yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=4.12$), yüksek lisans mezunu olan mezunu olan okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olmaya yönelik mesleki değerlerinden ($\bar{X}=3.46$) daha yüksektir.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin okul türü değişkeni açısından incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin, okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (Farklılıklara saygı duyma, kişisel ve toplumsal sorumluluk, şiddete karşı olma, işbirliğine açık olma) incelenerek Tablo 45, Tablo 46, Tablo 47, Tablo 48 ve Tablo 49’da gösterilmiştir.

Tablo 45

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Mesleki Değer	Bağımsız Anaokulu	40	3.20	.33	161	-.147	.88
	İlkokul	123	3.21	.38			

Tablo 45’e göre okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerine okul türü göz önüne alınarak bakıldığında, anlamlı fark saptanmamıştır ($t_{(161)}=-.147$, $p>.05$). İlköğretimde görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre farklılıklara saygı duyma düzeylerine yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=3.21$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=3.20$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 46

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Farklılıklara Saygı Duyma” Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Farklılıklara Saygı Duyma Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	4.13	.38	161	-.432	.67
	İlkokul	123	4.16	.46			

Tablo 46'ya göre okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duyma düzeylerine yönelik mesleki değerlerine, okul türü değişkenine göre bakıldığında anlamlı fark saptanmamıştır ($t_{(161)}=-.432$, $p>.05$). İlköğretimde görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre farklılıklara saygı duyma düzeylerine yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=4.16$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=4.13$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 47

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk” Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	3.03	.69	161	-.423	.66
	İlkokul	123	2.98	.60			

Tablo 47'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin kişisel ve toplumsal sorumluluk düzeylerine yönelik mesleki değerlerine okul türü göz önüne alınarak anlamlı farka rastlanmamıştır ($t_{(161)}=-.423$, $p>.05$). Bağımsız anaokulundan katılımcıların okul türüne göre kişisel ve toplumsal sorumluluk düzeylerine yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=3.03$), ilköğretim kurumlarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=2.98$) göre daha yüksek düzeyde olduğu ancak aralarında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır.

Tablo 48

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Şiddete Karşı Olma” Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Şiddete karşı Olma Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	1.88	.72	161	.016	.98
	İlkokul	123	1.87	.62			

Tablo 48’e göre okul öncesi öğretmenlerinin şiddete karşı olma düzeylerine yönelik mesleki değerleri okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir ($t_{(161)}=-.016$, $p>.05$). Bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre şiddete karşı olma düzeylerine yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=1.88$), ilköğretim kurumlarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=1.87$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 49

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “İşbirliğine Açık Olma” Alt Boyutunun “Okul Türü” Değişkenine Göre Analizi

	Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
İşbirliğine Açık Olma Alt Boyutu	Bağımsız Anaokulu	40	3.42	.57	161	-.963	.33
	İlkokul	123	3.54	.73			

Tablo 49'a göre okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olma düzeylerine yönelik mesleki değerleri okul türü değişkenine göre anlamlı fark göstermemektedir ($t_{(161)}=-.963$, $p>.05$). İlköğretim kurumlarında görev yapan katılımcıların okul türü değişkenine göre işbirliğine açık olma düzeylerine yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=3.54$), bağımsız anaokullarında görev yapan katılımcılara ($\bar{X}=3.42$) göre daha yüksek düzeyde olmasına karşın aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin sınıf mevcudu değişkenine göre incelenmesi. Bu bölümde öğretmenlerin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği ölçeğin tamamı ve alt boyutlar bakımından (Farklılıklara saygı duyma, kişisel ve toplumsal sorumluluk, şiddete karşı olma, işbirliğine açık olma) incelenerek Tablo 50, Tablo 51, Tablo 52, Tablo 53 ve Tablo 54'te gösterilmiştir.

Tablo 50

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Mesleki Değer	10-15	17	3.20	.39	Gruplararası	.185	2	.092	.648	.52
	15-20	114	3.20	.37						
	20+	32	3.28	.36	Gruplariçi	22.834	160	.143		
	Toplam	163	3.21	.37	Toplam	23.019	162			

Tablo 50'ye göre okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.648$; $p>.05$].

Sınıf mevcudu 20 üzeri olan okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerleri ($\bar{X}=3.28$), diğer mevcutlara sahip okul öncesi öğretmenlerine göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 51

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Farklılıklara Saygı Duyma” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Farklılıklara Saygı Duyma Alt Boyutu	10-15	17	4.15	.44	Gruplararası	.285	2	.142	.714	.49
	15-20	114	4.18	.44						
	20+	32	4.07	.45	Gruplarıçi	31.890	160	.199		
	Toplam	163	4.15	.44	Toplam	32.175	162			

Tablo 51’e göre okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duyma düzeylerine yönelik mesleki değerleri, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.714$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 15-20 arası olan okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duymaya yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=4.18$), diğer mevcutlara sahip okul öncesi öğretmenlerine göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 52

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kişisel ve Toplumsal Sorumluluk Alt Boyutu	10-15	17	2.97	.59	Gruplararası	.172	2	.086	.220	.80
	15-20	114	2.98	.64						
	20+	32	3.06	.57	Gruplarıçi	62.843	160	.393		
	Toplam	163	3.00	.62	Toplam	63.016	162			

Tablo 52’ye göre okul öncesi öğretmenlerinin kişisel ve toplumsal sorumluluk düzeyinin düzeylerine yönelik mesleki değerleri, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=.220$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 20 ve üzeri okul öncesi öğretmenlerinin kişisel ve toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=3.06$), diğer mevcutlara sahip okul öncesi öğretmenlerine göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 53

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “Şiddete Karşı Olma” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Şiddete Karşı Olma Alt Boyutu	10-15	17	1.81	.59	Gruplararası	1.268	2	.634	1.512	.22
	15-20	114	1.83	.59						
	20+	32	2.05	.82	Gruplariçi	67.087	160	.419		
	Toplam	163	1.87	.64	Toplam	68.355	162			

Tablo 53'e göre okul öncesi öğretmenlerinin şiddete karşı olma düzeylerine yönelik mesleki değerlerini, sınıf mevcudu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir [$F_{(2-160)}=1.512$; $p>.05$]. Sınıf mevcudu 20 ve üzeri okul öncesi öğretmenlerinin şiddete karşı olmasına yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=2.05$), diğer mevcutlara sahip okul öncesi öğretmenlerine göre yüksek olmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildir.

Tablo 54

Okul Öncesi Öğretmenlerinin “İşbirliğine Açık Olma” Alt Boyutunun “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Analizi

	Sınıf Mevcudu	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p*
İşbirliğine Açık Olma Alt Boyutu	10-15	17	2.97	.59	Gruplararası	3.765	2	1.882	4.008	.02
	15-20	114	2.98	.64						
	20+	32	3.06	.57	Gruplariçi	75.158	160	.470		
	Toplam	163	3.00	.62	Toplam	78.923	162			

p* < .05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 54'e göre okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olma düzeylerine yönelik mesleki değerleri, sınıf mevcudu değişkenine göre incelendiğinde; mevcudu 20 ve üzeri olan okul öncesi öğretmenler ile mevcudu 15-20 arası öğretmenler arasında, sınıf mevcudu 20 ve üzeri öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık göstermektedir [$F_{(2-160)}=4.008;p>.05$]. Sınıf mevcudu 20 ve üzeri olan okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olmaya yönelik mesleki değerleri ($\bar{X}=3.06$), sınıf mevcudu 15-20 arası olan okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olmaya yönelik mesleki değerlerinden ($\bar{X}=2.98$) daha yüksektir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeyleri ile Öz Yeterlik İnançları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

Bu bölümde araştırmanın 5. alt problemi olan “Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerleri ile öz yeterlik inançları arasında bir ilişki var mıdır?” kapsamında yapılan analiz sonuçları Tablo 55’te sunulmuştur.

Tablo 55

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Değerlere Sahip Olma Düzeyleri ile Öz Yeterlik İnançları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

	“Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği”	“Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği”
“Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği”	1	.396
“Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği”	.396	1

$P<0,1$ anlamlıdır

Tablo 55'e göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ile öz yeterlik inançları arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0.396$, $p<.01$). Korelasyon analizi yapılırken, değişkenlerin arasındaki ilişki korelasyon katsayısı ile ifade edilir ve bu değer +1 ile -1 arasındadır. Korelasyon katsayısı 0.30 ile 0.70 arasında bir değer ise orta düzeyde pozitif yönde ilişki olduğu ifade edilir (Köklü, Büyüköztürk ve Çokluk, 2007).

Elde edilen analiz sonuçlarına dayalı olarak okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri arttıkça öz yeterlik inançlarının da arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı ($r^2=0.15$) incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarındaki toplam varyansın (değişkenliğin) %16'sının mesleki değerlere sahip olma düzeylerinden kaynaklandığı söylenebilir. Ya da; okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları arttıkça mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayısı ($r^2=0.15$) incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerindeki toplam varyansın (değişkenliğin) %16'sının öz yeterlik inançlarından kaynaklandığı söylenebilir.

Bölüm V: Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, araştırma konusuyla aynı bağlamda olan çalışmaların sonuçları ile karşılaştırmanın yapıldığı tartışma kısmı, araştırmadan elde edilen sonuçlar ve araştırmanın sonucuna bağlı geliştirilebilecek önerilere yer verilmiştir.

Tartışma

Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları düzeyini belirlemeye yönelik sorulara verilen cevaplar analiz edildiğinde, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin; öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, planlama, öğrenme öğretme süreçleri ve sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik inançlarının, mesleki kıdem ve okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği ortaya konmuştur. Gömleksiz ve Serhatlıoğlu'nun (2013) yaptıkları araştırma sonucunda ise; okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme öğretme süreçlerine yönelik öz yeterlik inançlarının mesleki kıdem ve okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği, ancak verilen cevapların tamamen katılıyor düzeyinde olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca; planlama, öğrenme öğretme süreci ve sınıf yönetimine yönelik öz yeterlik inançlarının da mesleki kıdem ve okul türü değişkenine göre yüksek olduğu ancak anlamlı farklılık göstermediği ortaya konmuştur.

Gotch ve French tarafından 2013 yılında yapılan sınıf öğretmenlerinin meslekte buldukları süre zarflarına göre öz yeterlik inançlarına yönelik araştırmada, öğretmenlerin hizmet sürelerine göre öz yeterlik inançlarında anlamlı bir fark görülmediği ortaya konmuştur.

Ayrıca Hong Kong'ta yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin meslek içi eğitimde geçirdiği yıllara göre yeterlik düzeyleri incelenmiş ve mesleki kıdemle öğretmen yeterliği üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı saptanmıştır (Cheung, 2006). Kesgin (2006)'in yaptığı çalışmada da, meslekte görev yapma süresi arttıkça, öğretmenlerin öz yeterlik inançlarının da artış gösterdiğini belirtmiştir.

Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları, 10 yıl ve üzeri kıdemi olan öğretmenler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Bununla birlikte, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre, öğrenme öğretme süreci ve sınıf yönetimi alt boyutlarına yönelik öz yeterlik inancı yüksek kıdemli öğretmenlerde daha yüksek çıksa da aralarındaki fark anlamlı değildir. Öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inancı bakımından okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adaylarını karşılaştıran bir çalışmada; okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemine bağlı olarak aile katılımına yönelik öz yeterlik inançları kıdem arttıkça anlamlı farklılık göstermiştir. Aynı çalışmanın bir diğer sonucu olarak; okul öncesi öğretmenlerinin mesleki kıdemine bağlı olarak, öğrenme öğretme süreci ve sınıf yönetimi alt boyutlarına yönelik öz yeterlik inancı yüksek kıdemli öğretmenlerde daha yüksek çıksa da aralarındaki fark anlamlı değildir (Şenol ve Ergün, 2015). Bulunan sonuçlar araştırma sonuçlarıyla paraleldir. Bu bağlamda yapılan başka bir çalışmada da, mesleki kıdem arttıkça öğretmenlerin mesleğe yönelik yeterlik inançları da artış göstermektedir (Say, 2005).

Mesleğe ilişkin tecrübenin ve meslekte geçirilen sürenin öz yeterliğe etki edebileceğini savunan bazı çalışmalar (Dikmen ve Çağlar, 2015) olsa da; meslekte görev yapılan süreye göre okul öncesi öğretmenlerinin eğitim konusundaki öz yeterliğini araştıran bir çalışmada, mesleki kıdeme göre öz yeterlik inancının anlamlı bir farklılaşma göstermediği saptanmıştır (Bahadır, Dikmen, Akmençe, Şimşek ve Tuncer, 2019). Yapılan çalışma, araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemiştir.

Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duyma alt boyutuna yönelik mesleki değerleri; okul türü, sınıf mevcudu ve mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık göstermese de yüksek düzeyde çıkmıştır. Okul öncesi öğretmenleriyle

yürütülen, farklılıklara saygı duyma konusunda yapılan bir çalışmada; okul öncesi öğretmenlerinin bu konudaki mesleki değerlerinin yüksek düzeyde olduğu fakat program içeriği açısından eksiklikler olduğunu düşündükleri ortaya konmuştur (Pekdoğan, 2018).

Yapılan araştırmanın bulgularına göre, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri; farklılıklara saygı duyma, kişisel ve toplumsal sorumluluk ve işbirliğine açık olma alt boyutlarının tümünde yüksek düzeyde çıkmıştır. En az sahip oldukları mesleki değer şiddete karşı olma alt boyutunda kendini gösterdiği ortaya konmuştur. Öğretmenlerin mesleki değerleri benimseme düzeylerini araştıran bir çalışmada, farklılıklara saygı duyma ve iş birliğine açık olma değerlerine yüksek düzeyde sahip oldukları, şiddete karşı olma değerine ise daha az düzeyde sahip oldukları ortaya konmuştur (Tunca, Alkın-Şahin ve Oğuz, 2015). Araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösteren bir başka çalışma ise; Altinkurt ve Yılmaz (2011)'e göre öğretmen adaylarının en çok sahip olduklarını düşündükleri mesleki değer de farklılıklara saygı duyarak ayrımcılık yapmama üzerinedir.

Yapılan araştırmanın bulgularına göre okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları düzeyine ilişkin alt boyutlarda en çok öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, sınıf yönetimi ve öğrenme öğretme süreci konularında kendilerini yeterli gördükleri ortaya konmuştur. Bunun yanı sıra, kendilerini en yetersiz gördükleri konular, iletişim becerileri ve planlama olarak tespit edilmiştir. Bir diğer bulguya göre, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri arttıkça öz yeterlik inançlarının da arttığı söylenebilir. Ya da; okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları arttıkça mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin çocuklara aktarılması gereken değerleri aktarabilmesi için öncelikle öz yeterlik inançlarının ve meslek içi eğitimlerinin yeterli düzeyde olması gerektiğini ortaya koyan bir çalışmada, öğretmenlerin sahip olduğu mesleki değerlerin çocukların öğrenme öğretme sürecine etki edebileceği saptanmıştır (Ogelman ve Sarıkaya, 2015). Şahin, Tunca, Altinkurt ve Yılmaz (2015)

tarafından yapılan bir araştırmada; araştırma bulgularına paralel olarak; eleştirel dűřünmeye dayalı olarak օđretmenlerin mesleki değerleri yüksek düzeyde bulunmuştur.

Sonuç

Araştırma sonuğlarına gօre, okul օncesi օđretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak; օđrenme օđretme sűreci, planlama, օđrenme ortamlarının dűzenlenmesi ve sınıf yօnetimi alt boyutlarına yօnelik օz yeterlik inanęları anlamlı farklılık gօstermese de, 10 yıl ve ۆzeri mesleki kıdeme sahip okul օncesi օđretmenlerinde daha yűksektir. Mesleki kıdem değişkenine gօre; iletişim ve aile katılımına yօnelik օz yeterlik inanęları ise mesleki kıdemi 5-10 yıllık օđretmenlerle 10 yıl ve ۆzeri olan օđretmenler arasında, kıdemi 10 yıl ve ۆzeri olan օđretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Okul օncesi օđretmenlerinin eğitim durumu değişkenine gօre; օđrenme ortamının dűzenlenmesi ve sınıf yօnetimine yօnelik օz yeterlik inanęları anlamlı farklılık gօstermese de, doktora mezunu olan okul օncesi օđretmenlerinde daha yűksektir. օđrenme օđretme sűreęleri, iletişim, planlama ve aile katılımına yօnelik օz yeterlik inanęları ise; doktora mezunu օđretmenler lehine anlamlı farklılık gօstermektedir.

Okul օncesi օđretmenlerinin okul tűrű deęiřkenine gօre օz yeterlik inanęları; օđrenme օđretme sűreęleri, iletiřim becerileri, planlama becerileri, օđrenme ortamlarının dűzenlenmesi, aile katılımı ve sınıf yօnetimi alt boyutu ięin anlamlı farklılık gօstermese de, ilköđretim kurumlarında gօrev yapan okul օncesi օđretmenlerinde daha yűksektir.

Okul օncesi օđretmenlerinin sınıf mevcudu değişkenine gօre օz yeterlik inanęları incelendiğinde; iletişim becerileri ve aile katılımı alt boyutunda, 15-20 mevcutlu sınıflarda gօrev yapan օđretmenler ile 20 ve ۆzeri mevcutlu sınıflarda gօrev yapan օđretmenler arasında, 20 ve ۆzeri mevcuda sahip օđretmenler lehine anlamlı farklılık gօzlenmiřtir. 20 ve ۆzeri sınıf mevcuduna sahip okul օncesi օđretmenlerinin aile katılımı ve iletişim becerilerine

yönelik öz yeterlik inançlarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrenme öğretme süreci ve öğrenme ortamlarının düzenlenmesine yönelik alt boyutlarda anlamlı farklılık gözlenmesi de 20 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inancının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Planlama becerisine yönelik öz yeterlik inançları ise; sınıf mevcudu 15-20 arası olan öğretmenlerin öz yeterlik inançları daha yüksek olarak saptanmıştır.

Araştırma bulgularına bakıldığında okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Mesleki kıdem değişkenine göre mesleki değerlere sahip olma düzeyleri incelendiğinde; kişisel ve toplumsal sorumluluk, şiddete karşı olma, işbirliğine açık olma alt boyutlarına yönelik mesleki değerlerin, 1-5 yıllık kıdeme sahip olan öğretmenlerde daha yüksek olduğu; farklılıklara saygı duyma alt boyutunda ise 10 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenlerde daha yüksek olduğu görülse de aralarındaki anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim durumu değişkenine göre mesleki değerlere sahip olma düzeyleri incelendiğinde; farklılıklara saygı duyma, kişisel ve toplumsal sorumluluk ve iş birliğine açık olma alt boyutlarına yönelik mesleki değerlere sahip olma düzeyleri; doktora mezunu öğretmenler ile lisans mezunu öğretmenler arasında, doktora mezunu öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Doktora mezunu öğretmenlerin farklılıklara saygı duyma, kişisel ve toplumsal sorumluluk ve iş birliğine açık olmaya yönelik mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Şiddete karşı olma alt boyutuna yönelik mesleki değerlere sahip olma düzeyleri incelendiğinde; doktora mezunu öğretmenlerin mesleki değerlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin okul türü değişkenine göre mesleki değerlere sahip olma düzeyleri incelendiğinde; bünyesinde anasınıflı bulunduran ilköğretim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin, farklılıklara saygı duyma ve işbirliğine açık olma alt

boyutlarına yönelik mesleki değerlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bağımsız anaokulunda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin kişisel ve toplumsal sorumluluk ve şiddete karşı olma alt boyutlarına yönelik mesleki değerlerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ancak aralarında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf mevcudu değişkene göre mesleki değerlere sahip olma düzeyler incelendiğinde; 20 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenlerin, kişisel ve toplumsal sorumluluk ve şiddete karşı olma alt boyutlarına yönelik mesleki değerlerinin yüksek olduğu saptansa da aralarında anlamlı bir fark saptanmamıştır. 15-20 arası sınıf mevcuduna sahip okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı duyma alt boyutuna yönelik mesleki değerlere sahip olma düzeyleri daha yüksektir. Okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olma alt boyutuna yönelik mesleki değerleri incelendiğinde; 15-20 arası sınıf mevcuduna sahip öğretmenler ile 20 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenler arasında, 20 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık görülmektedir. 20 ve üzeri sınıf mevcuduna sahip okul öncesi öğretmenlerinin işbirliğine açık olmaya yönelik mesleki değerleri daha yüksektir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ile öz yeterlik inançları arasında orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri arttıkça öz yeterlik inançlarının da arttığı söylenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarındaki değişkenliğin bir kısmının mesleki değerlere sahip olma düzeylerinden kaynaklandığı söylenebilir. Ya da; okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançları arttıkça mesleki değerlere sahip olma düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Öneriler

Araştırmanın bu kısmında bulguların değerlendirip yorumlanmasından doğan sonuçlar doğrultusunda, okul öncesi öğretmenlerine ve araştırmacılara yönelik geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Öğretmenlere yönelik öneriler. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarına bakıldığında; öğretmenlerin kendilerini en yetersiz gördükleri konuların aile katılımı, iletişim becerileri ve planlama becerileridir.

Okul öncesi öğretmenleri, aile katılımına yönelik öz yeterlik inançlarını yüksek tutabilmek için; ailelerin dönem boyunca süreçle ilgili alınan kararlara daha çok dâhil olmalarını sağlamalı, çocukların istenmeyen davranışlarını değiştirmek adına ailelerle daha fazla iletişim içinde olmalıdır. Ailelerin farklı uzmanlık alanlarından eğitim sürecinde yararlanmalı, ailelere yapılan etkinliklere katılmaları için daha özendirici çalışmalar düzenlemelidir. Ayrıca; aileleri çocuklarının gelişim özellikleri konusunda bilgilendirmek adına etkinlikler düzenlemelidir.

Okul öncesi öğretmenleri, iletişim becerilerine yönelik öz yeterlik inançlarını yüksek tutabilmek için; çocuklarla daha fazla göz teması kurmaya özen göstermeli, onlara bir birey olarak ayrı ayrı değer verdiğini daha çok hissettirmelidir. Çocuklarla iletişim kurarken Türkçeyi daha anlaşılır halde konuşmaya özen göstermeli, olumlu davranışları olduğunda onları ödüllendirebilmedir.

Okul öncesi öğretmenleri, planlama becerilerine yönelik öz yeterlik inançlarını yüksek tutabilmek için, hazırladıkları günlük planlarda çocukların tüm gelişimsel alanlarına uygun etkinliklere yer vermeli, onların gelişim düzeyine uygun amaçlara yer vermeye çalışmalıdır. Ayrıca günlük plan hazırlarken öğrenme sürecini etkili bir biçimde kullanmayı

planlayabilmeli, bireysel etkinliklere ve grup etkinliklerine planlı bir şekilde yer vermeli, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak planlama yapabilmelidir.

Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahi olma düzeylerine bakıldığı noktada; şiddete karşı olma ve kişisel toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değer inançlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenleri şiddete karşı olmaya yönelik mesleki değer düzeylerini yükseltmek adına; öğrenme öğretme sürecinde karşılaştıkları öğretimi engelleyen durumlarda bağırmmamaya gayret etmeli, sorumluluklarını yerine getirmek istemeyen çocukları azarlamamalıdır. Suçu engellemek adına dahi olsa cezayı bir araç olarak kullanmamaya gayret göstermelidir. Disiplini sağlamak adına daha sakin davranmalı, öfke kontrolünü yüksek düzeyde tutabilmelidir. Kişilik gelişiminin en önemli dönemlerinde biri olan okul öncesi dönemde çocukların girişkenliğini baltalamamak için onları küçük düşürerek disipline etme fikrinden uzak durmalıdır.

Okul öncesi öğretmenleri kişisel ve toplumsal sorumluluğa yönelik mesleki değer düzeylerinin yükseltmek adına; sosyal hizmet kurumlarına belirli aralıklarla gezi düzenlemeli, kişisel gelişimine destek olacağını düşündüğü etkinliklere katılmaya özen göstermelidir. Dil öğrenme veya herhangi bir müzik aleti çalmaya yönelik kurslara gidebilir. Çevre korumaya yönelik etkinlikler düzenleyebilirler. Mesleki gelişimlerine olumlu etki edebilecek hizmet içi eğitimlere katılabilirler. Mesleki gelişimlerine yönelik bilimsel yazı dergi veya kitaplar okuyabilirler.

Araştırmacılara yönelik öneriler. Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ile öz yeterlik inançları arasındaki ilişkiyi incelemek adına yapılmıştır. Bu çalışma, eğitim fakültelerinde okul öncesi öğretmenliği okuyan öğrenciler ile yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

Okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini daha az yeterli gördükleri mesleki değerlere yönelik hizmet içi eğitimlerin neler olduğu saptanarak yönlendirmeler yapılabilir. Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarına yönelik alt boyutlar mesleki değer düzeyleri ile derinlemesine karşılaştırılabilir.

Kaynakça

- Adler, A. (2015). *Sosyal roller ve kişilik* (Çev. T. Yörükân). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür.
- Akıncı, A. (2005). Hayata anlama vermede dini değerlerin ve din öğretimin rolü. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(9), 7-24.
- Albayrak, F. T. (2015). *İlkokul öğretmenlerinin mesleki değerleri ile öğretmen yetkinlikleri arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Altınkurt, Y. ve Yılmaz, K. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlerin mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 113-128.
- Aslan, O. ve Uluçınar Sağır, Ş. (2008). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının bilimsel tutumlarının, öz yeterlik inanç düzeylerinin ve etki eden faktörlerin belirlenmesi. In *Proceedings of the 8th International Education Technology Conference*, 868-873.
- Aydın, İ. (2018). *Eğitim ve öğretimde etik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bahar, H. H. (2019). Sınıf öğretmen adaylarında akademik öz yeterlik algısının akademik başarıyı yordama gücü. *İlköğretim Online*, 18(1), 149-157.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy. Toward a unifying theory of behavior change: *Psychological review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Beauchum, F., McCray, C., Yawn, C. & Obiakor, F. (2013). Support and importance of character education: Pre-service teacher perceptions. *Education*, 133(4), 470-480.
- Bircan, H. H. ve Dilmaç, B. (2015). *Değerler bilançosu*. Konya: Çizgi.

- Booth, M. Z., Abercrombie, S. & Frey, C. J. (2017). Contradictions of adolescent self-construal: examining the interaction of ethnic identity, self-efficacy and academic achievement. *Mid-Western Educational Researcher*, 29(1), 3-19
- Bozgeyikli, H., Toprak, E. ve Derin, S. (2016). Öğretmen adaylarının mesleki değer algılarının sıralama yargılarıyla ölçeklenmesi. *Hak-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(11), 204-225.
- Bullock, A., Coplan, R. J. & Bosacki, S. (2015). Exploring links between early childhood educators' psychological characteristics and classroom management self-efficacy beliefs. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue canadienne des sciences du comportement*, 47(2), 175.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (23. baskı). Ankara: Pegem.
- Cheung, H. Y. (2006). The measurement of teacher efficacy: Hong Kong primary in-service teachers. *Journal of Education for Teaching*, 32(4), 435-451.
- Creswell, J. W. (2017). *Karma yöntem araştırmalarına giriş* (Çev. M. Sözbilir). Ankara: Pegem.
- Çelikten, M. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*, 5. Baskı. Trabzon.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159).
- Dias, P. C. & Cadime, I. (2016). Effects of personal and professional factors on teachers' attitudes towards inclusion in preschool. *European Journal of Special Needs Education*, 31(1), 111-123.

- Dikmen, M. ve Çağlar, A. (2015). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının bilgisayar öz yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(28), 231.
- Dilmaç, B. (1999). *İlköğretim öğrencilerine insani değerler eğitiminin verilmesi ve eğitimin ahlaki olgunluk ölçeği ile sınanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Durmuş, Ç. (1996). *Değerlerin meslek grupları açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- George, D. & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows step by step. A simple study guide and reference* (10th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Guskey, T.R. & Passaro, P.D. (1994). Teacher efficacy: A study of construct dimensions. *American Educational Research Journal*, 31, 627-643
- Gotch, C. M. & French, B. F. (2013). Elementary teachers' knowledge and self-efficacy for measurement concepts. *The Teacher Educator*, 48(1), 46-57.
- Gökmen, A. ve Ekici, G. (2018). Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmen öz yeterlik algı düzeyleri ile mesleki kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 2(2), 17-28.
- Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(7).
- Güçlü, M. (2015). Türkiye’de değerler eğitimi konusunda yapılan araştırmalar. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 8(38), 720.
- Güngör, E. (1996). *Değerler psikolojisi*, Hollanda: Türk Akademisyenler Birliği.
- Halstead, J. M. & Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Journal of Education*, 30(2), 169-202.

- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, Okulda, Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi*, İstanbul: Timaş.
- Ilgaz, G., Bülbül, T. ve Çuhadar, C. (2013). Öğretmen adaylarının eğitim inançları ile öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Kabataş, M. (2017). Okul öncesi dönemde müzik eğitiminin önemi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (11), 192-202.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik uygulamaları*. Ankara: Asil.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Katrancı, M. (Ed.) (2014). *Okul öncesi eğitim ve önemi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kesgin, E. (2006). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin öz-yeterlilik düzeyleri ile problem çözme yaklaşımlarını kullanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kılınç, M. (2011). Öğretmen adaylarının eğitimde ölçme ve değerlendirmeye yönelik öz yeterlik algı ölçeği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(4).
- Koç, F., Sak, R. ve Kayri, M. (2015). Okul öncesi eğitim programındaki etkinliklere yönelik öz yeterlik inanç ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik analizi. *İlköğretim Online*, 14(4).
- Koşar, S. (2015). Öğretmen profesyonelizminin yordayıcıları olarak okul müdürüne güven ve öz yeterlik. *Eğitim ve Bilim*, 40(181).
- Köklü, N., Büyükoztürk, Ş. ve Çokluk, Ö (2007). *Sosyal bilimler için istatistik* (2.baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Kurtulan, I. (2007). *Özel eğitim öğretmenlerinin mesleki etik değerler açısından kendilerini değerlendirmeleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kuşdil, E. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). Türk öğretmenlerin değer yönelimleri ve schwartz değer kuramı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 59-76.
- Kuzgun, Y. (2003). *Meslek rehberliği ve danışmanlığına giriş* (4. Baskı). Ankara: Nobel.
- Liptak, J. J. (2008). *Career quizzes: 12 tests to help you discover and develop your dream career*. Indianapolis: JIST Publishing.
- MEB, (1993). Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Sekreterliği, On dördüncü Millî Eğitim Şûrası, *Okul Öncesi Eğitim Komisyon Raporu*, 27-29 Eylül, Ankara: M.E.B.
- MEB, (2006). *Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 aylık çocuklar için) Kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB, (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Méndez, D. M., Arellano, A. B., Khiu, E., Keh, J. S. & Bull, R. (2017). Preschool teachers' engagement in professional development: Frequency, perceived usefulness, and relationship with self-efficacy beliefs. *Psychology, Society & Education*, 9(2), 181-199.
- Ogelman, H. G. ve Sarıkaya, H. (2015). Okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin değerler eğitimi konusundaki görüşleri: Denizli ili örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 81-100.
- Özkul, A. S. (2007). *Yaşam ve çalışma değerlerini etkileyen faktörler: SDÜ öğrencileri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

- Özyürek, A. ve Erbay, F. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 31-48.
- Pekdoğan, S. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin farklılıklara saygı eğitimi konusundaki görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 17(65).
- Perren, S., Herrmann, S., Iljuschin, I., Frei, D., Körner, C. & Sticca, F. (2017). Child-centred educational practice in different early education settings: Associations with professionals' attitudes, self-efficacy and professional background. *Early Childhood Research Quarterly*, 38, 137-148.
- Poyraz, H., Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Ravindran, L. & Hashim, F. (2012). Teacher beliefs and values under the microscope. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 2181-2186.
- Sarı, E. (2005). Öğretmen adaylarının değer tercihleri: Giresun Eğitim Fakültesi örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(10), 73-88.
- Say, M. (2005). *Fen bilgisi öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanışları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi.
- Şahin, S. A., Tunca, N., Altinkurt, Y. ve Yılmaz, K. (2016). Relationship between Professional Values and Critical Thinking Disposition of Science-Technology and Mathematics Teachers. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 12(1).
- Şenol, F. B. ve Ergün, M. (2015). Okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 8(3), 297-315.

- Şimşek, S. ve Erdem, A. R. (2016). Aday öğretmenlerin mesleki değer düzeyi hakkındaki görüşleri. *1. Uluslar arası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 4318-4325.
- Tepe, D. (2011). *Okulöncesi öğretmenlerinin öz yeterlik inançlarını belirleme ölçeği geliştirme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Tschannen-Moran, M. & Woolfolk Hoy, A. (2002, April). The influence of resources and support on teachers' efficacy beliefs. In *annual meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA*.
- Tunca, N. (2012). *İlköğretim öğretmenleri için mesleki değerler ölçeğinin geliştirilmesi ve ilköğretim öğretmenlerinin mesleki değerlerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Tunca, N., Alkın-Şahin, S. ve Oğuz, A. (2015). Öğretmenlerin eğitim inançları ile mesleki değerleri arasındaki ilişki. *1. Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 11-47.
- Tunca, N. ve Sağlam, M. (2012). İlköğretim öğretmenlerine yönelik mesleki değerler ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 139-164.
- Tuncer, M., Şimşek, M., Dikmen, M. Akmençe, A., E. & Bahadır, F. (2019). Determination of preschool teachers' selfefficacy beliefs for science activities in preschool curriculum. *Journal of Educational Reflections*, 3(1), 28-41.
- TÜBA (Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü), (2012). <http://www.tubaterim.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 09 Şubat 2019).
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları. *Electronic Turkish Studies*, 7(2).
- Yapıcı, A. ve Kayıklık, H. (2005). Ruh sağlığı bakımından öz saygı kaygı ile ilişkisi: Çukurova Üniversitesi örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(9), 177-206.

- Yazıcı, K. (2006). Değerler Eğitimi'ne Genel Bir Bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 19, 499-522.
- Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz Yeterlik Algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(45), 88-104.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, E., Tomris, G. ve Kurt, A. (2017). Pre-school teachers' self-efficacy beliefs and their attitudes towards the use of technological tools: Balıkesir province sample. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 0-0.
- Yılmaz, N. (Ed.) (2003). *Türkiye'de okul öncesi eğitimi, gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa.

Ekler

Ek A. Öğretmenlik Mesleği Değerleri Ölçeği

Sayın meslektaşlarım,

Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin mesleki değerlere sahip olma düzeyleri ile yeterlik inançları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmektedir. Araştırmanın ölçme aracına verdiğiniz yanıtların samimi ve içten olması büyük önem taşımaktadır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Yüksek Lisans Öğrencisi Hikmet Kübra ATASOY

1. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek
 2. Mezuniyet Dereceniz: () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora () Eğitim Enstitüsü () Diğer
 3. Mesleki Kıdeminiz: () 1-5, () 5-10, () 10 yıl üzeri.
 4. Görev Yaptığınız Okulun Türü : () İlköğretim () bağımsız anaokulu
 5. Sınıfınızdaki öğrenci sayısı : ...

Mesleki Değerler Ölçeği

	Katılım Düzeyiniz				
	Hiç	Az	Orta	Çok	Tamamen
1. Arkadaşlarını herhangi bir nedenden dolayı dışlayan öğrencileri uyarırım.					
2. Huzuru evi, çocuk esirgeme kurumu vb. sosyal hizmet kurumlarını belli aralıklarla ziyaret etmeye özen gösteririm.					
3. Okulda engelleri nedeniyle haksızlığa uğrayan öğrencilerin haklarını savunurum.					
4. Öğretimi engelleyen (yanındakiyla konuşma, sınıfta dolaşma vb.) öğrencilere gerektiğinde bağırırım.					
5. Kişisel gelişimime katkı sağlayacak etkinliklere (yabancı dil öğrenme, enstrüman çalma) katılırım.					
6. Siyasi, sosyal ya da kültürel konularda benden farklı bakış açılarına sahip meslektaşlarının düşüncelerine saygı gösteririm.					
7. Sorumluluklarını yerine getirmeyen öğrencileri (ödevini yapmayan, öğrenme materyallerini getirmeyen) azarlarım.					
8. Doğal çevreyi koruyan kurum ve kuruluşların etkinliklerine katılmaya özen gösteririm.					
9. Çocukların öğrenmelerine destek olmaları için velilerle ortak çalışmalar yaparım.					
10. Mesleki gelişimime katkı sağlayacak hizmet içi eğitimlere katılmaya çaba gösteririm.					
11. Yavaş öğrenen öğrencilere küçümseyici söz ve davranışlardan kaçınırım.					
12. Suçu engellemek için cezayı bir araç olarak kullanırım.					
13. Her görüşün tartışılabildiği ve sorgulanabildiği bir sınıf ortamı oluştururum.					
14. Mesleki gelişimime katkı sağlayacak konferans, sempozyum, çalıştay gibi bilimsel etkinliklere katılırım.					
15. Öğrencileri daha iyi tanımak için velilerle sürekli olarak iletişim kurarım.					
16. Öğrencilerimin, meslektaşlarının ve yöneticilerin görüşlerine ya da davranışlarına yönelik olumsuz eleştirileri samimiyetle dinlerim.					
17. Kavga eden öğrencileri gördüğümde disiplini sağlamak gerektiğinde fiziksel (tokt atma, kulak çekme, tek ayak üzerinde bekletme v.b.) müdahalede bulunurum.					
18. Öğrencilerin ailelerini sosyo ekonomik düzeye göre ayıran meslektaşlarını uyarırım.					
19. Okuma yazma bilmeyenlere yönelik düzenlenen kurarda gönüllü eğitici olarak çalışırım.					
20. Öğrencilerin güdülenme düzeylerini yükseltmek için velilerle birlikte stratejiler izlerim.					
21. Mesleki gelişimime katkı sağlayacak kitap, dergi vb. bilimsel yayınları izlerim.					
22. Uyarıları dikkate almıyan öğrencilerin gerektiğinde küçük düşürülerek disipline edilebileceğini savunurum.					
23. Sınıfta ve okulda farklı bakış açılarının ya da düşüncelerin rahatlıkla dile getirilmesi gerektiğini savunurum.					
24. Öğrencilerin ve velilerin doğal çevrenin korunmasına yönelik etkinliklere katılmalarını teşvik ederim.					

Ek. B. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Ölçeği

	Katılım Düzeyiniz				
	Hiç	Az	Orta	Çok	Tamamen
1.Öğrencilerimi girişken olmaya özendiribilirim					
2. Öğrencilerimi özerk olmaya özendiribilirim.					
3.Öğrencilerime başarıyı yaşayacakları fırsatlar yaratabilirim.					
4. Öğrencilerime öğrendiklerini günlük yaşama aktarabilecekleri fırsatlar yaratabilirim					
5. Sınıfta işbirlikçi bir ortam yaratabilirim					
6.Öğrencilerimin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlayabilirim.					
7. Öğrencilerime davranışlarımla model olabilirim					
8.Öğrencilerimin kendilerini ifade edebilme çabalarını cesaretlendirebilirim.					
9.Öğrencilerime açık ve anlaşılır açıklamalar yapabilirim					
10. Öğrencilerimle göz teması kurabilirim					
11.Beden dilini (duruş, mimikler, jest, el kol hareketleri) etkili bir şekilde kullanabilirim					
12. Sesimin tonunu ve gerekli vurgulamaları uygun şekilde ayarlayabilirim					
13. Türkçeyi kurallarına uygun ve anlaşılır şekilde kullanabilirim					
14. Öğrencilerime bir birey olarak değer verdiğimi hissettirebilirim					
15. Öğrencilerimin olumlu davranışlarını ödüllendirebilirim.					
16.Öğrencilerimin ailelerine karşı anlayışlı ve duyarlı davranabilirim					
17. Ailelerin çeşitli uzmanlık ve beceri alanlarından eğitim ortamından yararlanabilirim					
18. Ailelere okul ve sınıf etkinliklerine katılmaları için özendirici çalışmalar yapabilirim.					
19.Aileleri okulöncesi öğrencisinin gelişim özellikleri ve gereksinimleri hakkında bilgilendirmek için çalışmalar düzenleyebilirim.					
20. Ailelerin öğrenme süreciyle ilgili kararlara katılımını sağlayabilirim.					
21. Öğrencimin istenmeyen davranışlarını değiştirebilmek için ailelerle işbirliği yapabilirim.					
22. Günlük planımı hazırlarken öğrencilerimin tüm gelişim alanlarına yönelik etkinlikler (bilişsel, sosyal duygusal, psikomotor) hazırlayabilirim.					
23. Öğrencilerimin gelişim düzeylerine uygun amaçlar belirleyebilirim.					
24. Günlük planımda bireysel ve grup etkinliklerine dengeli biçimde yer verebilirim.					
25.Öğrenme sürecini etkili bir şekilde planlayabilirim.					
26.Günlük planıma yakın çevrenin özelliklerini yansıtabilirim.					
27. Etkinliklerimde öğrencilerimin bireysel farklılıklarını ve gereksinimlerini göz önünde tutarım.					
28.Öğrenme ortamını öğrencilerimin yaratıcılığını destekleyecek şekilde düzenleyebilirim					
29.Öğrenme ortamının fiziksel koşullarını öğrenmeye destekleyecek şekilde düzenleyebilirim					
30. Öğrenme ortamını öğrencilerimin problem çözme becerilerini destekleyecek şekilde düzenleyebilirim.					
31.Sınıfta öğrenmeyi engelleyen etmenleri belirleyip analiz ederek, öğrencilerimin ihtiyaçlarına yönelik düzenlemeler yapabilirim.					
32.Öğrenme ortamının tehlikelerden uzak, estetik, temiz ve düzenli olmasını sağlayabilirim.					
33.Öğrenme sürecinde zamanı etkin kullanabilirim.					
34.Etkinlikler arası geçişleri dersin akışını bozmayacak şekilde planlayabilirim.					
35.Öğrencilerimin sınıf kurallarına uymalarını sağlayabilirim.					
36.Olumsuz öğrenci davranışları için çözümler üretebilirim.					
37. Tüm öğrencilerimi etkinliklere motive edebilirim.					

Ek. C. İzin Formu

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 60305806-44-E.19326287
Konu : Anket Çalışması

15.10.2018

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 05/10/2018 tarihli ve 1800143532 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Hikmet Kübra ATASOY tarafından yapılması düşünülen anket çalışması ile ilgili alınan Makam Onayı, Komisyon Raporu ve Mühürlü Anket Formları yazımız ekinde sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Osman ÖZKAN
Millî Eğitim Müdürü

Ek :

- 1- Makam Onayı (1 sayfa)
- 2- Komisyon Raporları (1 sayfa)
- 3- Mühürlü Form (6 sayfa)
- 4-Okul Listesi(2 sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Açık İmza Arzıdır.
Mehmet Arslan
Mehmet ARSLAN
Memur

Millî Eğitim Müdürlüğü Valilik Binası 3. Kat
Elektronik Ağ: tebis17@meh.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Melek MÖRKAVUK GÜNEŞ-Memur
Tel: 0286 217 11 35-117